

SLUŽBENI VJESNIK
POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

God. LXII. (14) 2011. broj 4.

Izdaje:

Biskupski ordinarijat u Poreču
Dobrilina 3, 52440 POREČ

Odgovara:

mons. Ivan Milovan, biskup

Uredio:

mr. Ilija Jakovljević, kancelar

tel: +385 (052) 432-064

faks: +385 (052) 451-785;

e-mail: biskupija-porec@pu.t-com.hr

Na koricama:

Svetište Eufrazijane

i pročelje pulske katedrale

KAZALO

Spomenslavlje Sluge Božjeg vlč. Miroslava Bulešića	105
SVETA STOLICA	
Poruka Pape Benedikta XVI. za Svjetski misijski dan 2011.	108
Poruka Papinskog vijeća za pastoral selilaca i izbjeglica za svjetski Dan turizma 2011.	110
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Izjava Komisije HBK Iustitia et pax o netrpeljivosti prema katolicima u Republici Hrvatskoj.....	112
Priopćenje za javnost sa sjednice Komisije HBK Iustitia et pax	112
Priopćenje s Izvanrednog plenarnog zasjedanja HBK	113
Izjava Komisije "Iustitia et pax" Hrvatske biskupske konferencije Neprihvatljivost predloženih izmjena zakona o trgovini	114
Izjava Stalnoga vijeća Hrvatske biskupske konferencije	116
Poruka na početku školske i katehetske godine 2011./2012	117
Poruka naših biskupa prigodom Dana hrvatskih mučenika i posvete Crkve hrvatskih mučenika na Udbini, u subotu 10. rujna 2011.	119
NAŠA BISKUPIJA	
Prilozi za misna slavlja	121
Godišnjica mučeničke smrti Sl. B. vlč. Miroslava Bulešića	122
Svećenički dan u Mutvoranu	122
Katehetski dan 2011.	122
Godišnje hodočašće Porečke i pulske biskupije na Trsat	123
Početak nove školske i vjeronaučne godine	123
Crkva hrvatskih mučenika na Udbini	124
Teološko – pastoralni tjedan na Rijeci – 26. rujna 2011.	124
Obiteljska škola Riječke metropolije	126
Priprava odraslih na primanje sakramenata (katekumenat)	126
Listopad – mjesec svete krunice	126
Misijska nedjelja – 23. listopada	127
Prijaviti Ordinarijatu nove studente teologije – laike	127
IZ KRONIKE BISKUPOVIH NASTUPA	128
PRILOG	
Homilija mons. Ivana Milovana, biskupa porečkog i pulskog prigodom godišnjeg hodočašća Porečke i Pulske biskupije na Trsat	131
IN MEMORIAM	
Umro umirovljeni križevački biskup Slavomir Miklović (1934. – 20011.)	134

SPOMENSLAVLJE SLUGE BOŽJEG VLČ. MIROSLAVA BULEŠIĆA

*Homilija mons. Ivana Milovana, biskupa porečkog i pulskog u Svetvinčentu,
24. kolovoza 2011.*

Subraćo svećenici, braćo i sestre u Kristu,

1. Sabrao nas je danas u Svetvinčentu na 64. obljetnicu svoje mučeničke smrti sluga Božji Miroslav Bulešić. Tko god ulazi u ovu crkvu, u hodu do svetohraništa, ne može zaobići Bulešićeva groba. Brani svetohranište svojim grobom naš don Miro jednako kao što ga je od razularenih komunista životom branio dan uoči svoje smrti u buzetskoj crkvi. Može, doduše, netko prolazeći pored groba našega sluga Božjega okrenuti glavu, može i zažmiriti, može ga u sebi ili javno negirati – no ne može ga zaobići. On je tu. On je činjenica. On opominje. On i danas čuva ono najvrjednije: jučer je to bilo Tijelo Kristovo pod prilikom kruha, a danas je to naša Crkva, danas smo to mi kao mistično Tijelo Kristovo. Jednako tako, tko se god danas usudi govoriti o Hrvatskoj, tko se odvaži vrednovati njezinu povijest, tražiti razloge kojim smo se čudom održali kao vjernički narod, zašto nismo usred zastrašujućih ideologija XX. stoljeća satrti, razoreni, izbrisani ne može zaobići i Miroslava Bulešića. Može okrenuti glavu, može zažmiriti, može pokušati negirati. Ali nasljedstvo don Mirovo s kojim danas raspolazemo kao Crkva više nitko ne može zaobići jer vidljivo je upravo u ovoj dvorani, u vama, u nama. Ponosni smo jer njegov smo rod, baštinici njegova zagovora. Danas ga se Crkva Porečka i Pulska sjeća. Na današnji ga dan na poseban način oživljuje i stavlja ga kao uzor našem naraštaju, iščekujući dan kad će Crkva njegovo ime staviti na čast oltara, proglasiti ga blaženim.

2. Don Miro svoj je zemaljski život krvavo završio u Lanišću 1947. godine na blagdan sv. Bartola apostola. Zato u ovom slavlju upravo čusmo svetopisamske tekstove koje Crkva propisuje za liturgijsko slavlje blagdana apostola Bartola, kojega u Ivanovu evanđelju prepoznamo kao Natanaela. Razgovor Isusa s Natanelom više je nego znakovit. Isus je taj koji je započeo dijalog s njim kazavši: "Evo istinitog Izraelca u kojem nema prijevera!". Na Natanaelovo pitanje „Odakle me poznaješ?“ Isus je odgovorio: „Vidjeh te prije negoli te Filip pozva, dok si bio pod smokvom." Smokva je poznat motiv u Starom i Novom zavjetu. Njezinim su se listom nakon pada prekrili Adam i Eva; carinik Zakej na smokvi se skrivao od Isusa. Natanael je u sjeni smokve promatrao Isusa. Smokva je, naime, biblijski simbol srama, straha. Onaj isti Natanael koji se netom prije susreta s Isusom narugao kazavši: "Iz Nazareta da može biti što dobro?" zavapio je koju minutu kasnije: "Učitelju, ti si Sin Božji! Ti kralj si Izraelov!" Kako objasniti tu dramaturgiju, taj nagli obrat? Da je bio siguran da pred njim stoji Sin Božji, da to nije prijevera, privid, Natanael je – čovjek očito snažnoga „obrambenog mehanizma“ – znao baš zato što ga je Isus vidio tamo gdje ga nitko drugi nije mogao vidjeti. Pod smokvom. Dakle, u sramu, u strahu; dotaknuo ga je u duši, tom najintimnijem dijelu čovjekova bića. A to može samo Bog. Zato kratki dijalog između Isusa i Natanaela, Učitelja i učenika, otkriva najdublje tajne kršćanske vjere: djeca smo Božja ljubljena. Isus je izvukavši posramljenog Natanaela, Bartola, iz sjene smokve, iz vladavine srama i straha, najavio svoj otkupiteljski čin kojim nas izvlači iz ropstva grijeha, iz tame smrti. I upravo je ime toga slabog, zastrašenog ali otkupljenog Bartola, otkupljenog jer je povjerovao, zapisano na jednome od kamena temeljaca „hrama jeruzalemskog“, proslavljene Crkve, o kojoj smo čuli u čitanju iz Knjige Otkrivenja.

3. Ime Miroslava Bulešića uklesano je pak u identitet ove naše Crkve. Danas znamo da ga je Bog čitavoga njegovog mladog života nadahnjivao, a on se tom nadahnuću prepuštao.

Do smrti. Da bi nam do danas, kao naš kristalni jaspis, ne samo svijetlio već u tami pokazivao put. Ako se tko u ovome trenutku pita što bismo, a da ne skrećemo s Kristova puta, kao Crkva trebali napraviti bolje te kako se nositi s brojnim izazovima, sadašnjim i budućim s kojima je svatko od nas došao na ovo slavlje, onda za nas ne postoji drugih staza osim Bulešićevih. Otkrijmo ih danas, prokrčimo put, otvorimo riznicu sluge Božjega Miroslava Bulešića!

4. Na tom putu zadržimo se još trenutak na slici Natanaela pod smokvom. S njime se svi možemo poistovjetiti svaki put kad smo u strahu, kad smo zbog bilo čega u sramu, zatvoreni za svjetlo koje dolazi od Boga. Tada čovjek često lukavo šuti, kalkulira, simulira odvažnost a zapravo se skriva. Jer nije jak, već je slab. A kad progovori pokazuje, poput Natanaela, svojevrstu čangrizavost: "Iz Nazareta da može biti što dobro?" Ljudska logika uzvratila bi na takvu uvredu istom mjerom i tako učinila nepopravljivu štetu uskraćujući čovjeku mogućnost spasenja, ozdravljenja, obraćenja. Baš kad je zarobljena, kad je u strahu i sramu, duša čovječja čezne za Kristovim oslobađajućim svjetlom. Tu iskonsku čežnju u ljudima je prepoznavao i svećenik Miroslav Bulešić gledajući u svakom čovjeku dijete Božje, pa i u onima koji su s njega željeli oderati svećeničko ruho. Želimo li doista slijediti našega slugu Božjega onda se moramo odvažiti ići njegovim putem. Uči nas don Miro danas da i mi, prije nego što osudimo, moramo svakom čovjeku, a pogotovo onome koji je zatočenik straha i srama, pristupiti kao djetetu Božjem. U svibnju 1944. godine napisao je svome odgojitelju velečasnom Ivanu Paviću: „Između žalosnog, tužnog, krvlju natopljenog naroda, mi moramo biti dobri Samaritanci, koji tješimo, liječimo, pridižemo, zavijamo svaku ranu...“ Samo je čovjek prepušten Kristu, poput našega sluge Božjega, mogao u vihoru naj snažnije mržnje ne odustati od svojeg kristovskog identiteta i kazati: „Ja sam katolički svećenik i podijelit ću svete sakramente svima koji ih zatraže: i Hrvatima i Nijemcima i Talijanima.“

5. No život našega don Mira pokazao nam je ono što i danas vidimo: da postoje oni trenuci, oni ljudi i one ideologije koje su zatvorene za primanje Kristova ozdravljajućeg svjetla. I još strašnije. Postoje oni koji su spremni zatomiti to svjetlo u drugima, ostaviti ih bez glasa, baš kao što su to doslovno pokušali učiniti kad su u župnom stanu u Lanišću 24. kolovoza 1947. zaklali Miroslava Bulešića. On, međutim, ni u trenutku najstrašnije smrti nije prestao biti Kristov, potvrdivši životom svoju glasovitu poruku: „Moja osveta je – oprost“. Danas crpemo snagu iz te Bulešićeve poruke i bili bismo nikakvi kad ne bismo poput njega, za sve uvrede, za sva poniženja, za svaku gestu kad u nama nisu prepoznali dostojanstvo djece Božje, poručili kao Crkva: Naša osveta je – oprost.

6. Miroslavu Bulešiću snagu govora oduzeli su tek onda kad su zakrvavili nož njegovom mučeničkom krvlju. U trenutku eskalacije mahnitoga i podivljalog zla, Crkva u Hrvata ostala je bez toga Kristova govornika. No nastupila je tada neviđena snaga nebeskog zagovornika. Jer, kako nego čudom Božjim i zagovorom sluge Božjega Miroslava Bulešića objasniti da se istina o njemu u našoj Crkvi pronosila a da se njegovo ime nije smjelo misliti, a kamo li spominjati? Ipak, don Miro je nastavio živjeti u šapatu odanih mu kolega svećenika, u sobama pazinskih sjemeništaraca i istarskih bogoslova, u nečujnom micanju usana hrabrih istarskih očeva i majki, njegovih župljana i prijatelja koji su djeci potihom prenosili istinu da je na ovoj zemlji živio čovjek Božji koji se borio za Božju stvar. A bio je naš. Zato se šutnje ne bojimo jer ona ne može ugušiti istinu. Štoviše, znamo da se i šuteći suobličijemo s Kristom, a tada na prijestolje zasjeda istina. Ime Miroslava Bulešića i njegov zagovor kod Gospodina održao nas je zajedno u biskupijskom jedinstvu i jedinstvu s čitavom Crkvom. To što smo danas ovdje, uvelike možemo, stoga, zahvaliti njegovu konceptu jedinstva i zajedništva jer u njegovu se mladom životu sastala čitava naša suvremena povijest. Tko želi razumjeti Crkvu u Istri i istarskoga čovjeka neka se zagleda u život Miroslava Bulešića. Rođen je u hrvatskoj

obitelji u Čabrunićima koja je pod nastrajem fašističke ideologije, kao i ostale istarske obitelji u prvoj polovici dvadesetoga stoljeća, morala mijenjati prezime, odreći se identiteta, prisilno, da bi bila u tobožnjem jedinstvu ideologije za koju su mislili da je nesalomiva poput „snoplja žita“. No propala je ta ideologija zajedno sa svojim ideološkim suradnikom nacizmom. Četrdesetih godina prošlog stoljeća počela se učvršćivati krvoločna komunistička ideologija koja je mahala novom zastavom takozvanoga bratstva i jedinstva. No i ona je propala. Život don Mira, ali i mi danas ovdje okupljeni, svjedočanstvo je koja to vrsta jedinstva i zajedništva jedina ima šansu. To je ono jedinstvo kojemu je u središtu Krist. Tko u Krista doista vjeruje, tko se prepušta njegovu spasiteljskom zahvatu, zna da vjerski i nacionalni identitet ne može biti nikomu zapreka i smetnja u ostvarenju zajedništva, u društvu i Crkvi. Time se vodio i naš don Miro kao i njegov suvremenik bl. Alojzije Stepinac. Povijest im je dala za pravo jer pokazalo se da svi koji pozivaju na jedinstvo i zajedništvo, a da nemaju pred sobom lik Isusa Krista i njegovo istinsko slijeđenje, neće opstati, ne mogu opstati. Evo, u Crkvi znamo da su svaki od prve dvanaestorice apostola bili različiti po porijeklu, društvenom statusu, obrazovanju, intelektualnim sposobnostima – no mogli su graditi Crkvu jer bili su Kristovi. Koliko je samo različitosti i u današnjoj Crkvi iz koje je potekao Miroslav Bulešić. On nas međutim uči, da bez obzira na to koje karizme u Crkvi slijedimo, opstajemo uvijek onda kad nam je Krist u središtu. Želimo biti povezani tom istinskom snagom kršćanskoga zajedništva domovinske i sveopće Crkve.

7. Izazova je danas previše da bi ih čovjek sam mogao prevladati. Molimo danas da u svakom trenutku života i djelovanja u ovoj putujućoj Crkvi uvijek mognemo s ponosom izgovoriti glasovite riječi našega sluge Božjega Miroslava Bulešića: „Ničega se ne bojim, jer znam da činim u svemu svoju dužnost, i miran sam pred Bogom i pred ljudima. Puštam vama da sudite i da prosudite moje djelovanje. Ja, znajte, da ću se uvijek držati vjere, držati svojeg poštenja, koje neću prodati za ikakvu zemaljsku cijenu; bez straha ću svakome kazati ono što je pošteno i ono što nije pošteno. Prema tim ću načelima uvijek živjeti. A to su načela Kristova.”

Slugo Božji Miroslave Bulešiću, predragi svećeniče Crkve naše, prati nas i dalje svojim zagovorom da ne skrenemo s Tvojega puta. I kad svaki od nas u susretu s Kristom polagajući završni račun bude upitao “Odakle me poznaješ?” koje li sreće da nam Krist odgovori: “Poznajem te, dijete moje, iz Crkve u Hrvata, Crkve Stepinčeve i Bulešićeve, Crkve koja nikad nije dopustila da se oskrvne svetočrnište moje”.

SVETA STOLICA

Poruka Pape Benedikta XVI. za Svjetski misijski dan 2011.

"Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas" (Iv 20, 21)

Prigodom Jubileja dvijetisućite sluga Božji Ivan Pavao II., na početku novog tisućljeća kršćanske ere, snažno je potvrdio nužnost obnovljenog zauzimanja da se svima donese navještaj evanđelja „istim oduševljenjem koje je bilo vlastito kršćanima prvoga sata“ (Novo millennio ineunte 58). To je najdragocjenija služba koju Crkva može dati čovječanstvu i svakom pojedincu koji traži duboke razloge da živi u punini vlastiti život. Zato taj isti poziv odjekuje svake godine u proslavi Svjetskog misijskog dana. Neprestano naviještanje evanđelja, naime, oživljuje i Crkvu, njezin žar, njezin apostolski duh, obnavlja njezine pastoralne metode kako bi bile sve prikladnije novim prilikama – također onima koje zahtijevaju novu evangelizaciju – i nadahnute misionarskim poletom: „Misija obnavlja Crkvu, učvršćuje vjeru i kršćanski identitet, ulijeva novi žar i daje nove poticaje. Vjera se snaži dok se daje! Nova evangelizacija kršćanskih naroda naći će nadahnuće i potporu u poslu sveopćeg poslanja“ (Redemptoris missio 2).

Podite i naviještajte

Taj cilj neprestano oživljava slavljenje liturgije, navlastito euharistije, na kraju koje uvijek iznova odjekuje poslanje uskrsloga Isusa apostolima: „Podite...“ (Mt 28, 19). Liturgija je uvijek poziv 'iz svijeta' i ponovno slanje 'u svijet' da se svjedoči ono što se iskusilo, a to je moć spasenja Božje riječi, moć spasenja Kristova uskrsnog otajstva. Svi oni koji su susreli uskrsloga Gospodina osjetili su potrebu svjedočiti o tome drugima, kako su to učinili učenici iz Emausa. Oni, nakon što su prepoznali Gospodina u lomljenju kruha, „u isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem. Nađoše okupljenu jedanaesticu“ i ispriповjediše im što im se dogodilo (Lk 24, 33-34). Papa

Ivan Pavao II. poziva da budemo „budni i spremni za prepoznavanje njegova lica i za pristupanje našoj braći noseći veliku vijest: 'Vidjeli smo Gospodina!'“ (Novo millennio ineunte 59)

Svima

Navještaj evanđelja namijenjen je svim narodima. Crkva je „po svojoj naravi 'misionarska' jer potječe iz poslanja Duha Svetoga u skladu s naumom Boga Oca“ (Ad gentes 2). To je „milost i vlastiti poziv Crkve, njezin najdublji identitet. Ona postoji zato da evangelizira“ (Evangelii nuntiandi 14). Shodno tome, ne može se nikada zatvoriti u samu sebe. Ukorjenjuje se u određena mjesta kako bi se širila dalje. Ona, prianjajući uz Kristovu riječ i pod utjecajem njegove milosti i njegove ljubavi, svojim djelovanjem u punini i danom trenutku postaje prisutna svim ljudima i svim narodima kako bi ih privela k vjeri u Krista (usp. Ad gentes 5). Ta zadaća nije izgubila na svojoj urgentnosti. Štoviše, „misija Krista Otkupitelja, povjerena Crkvi, još uvijek je daleko od svog ispunjenja. Pogledamo li čovječanstvo općenito, na samom kraju drugog tisućljeća od njegova dolaska, vidimo da je ta misija još uvijek na svojim počecima i da se moramo svim silama staviti u njenu službu“ (Redemptoris missio 1). Ne možemo mirno prijeći preko činjenice kako, i nakon dvije tisuće godina, još uvijek postoje narodi koji ne poznaju Krista i nisu još uvijek čuli njegovu poruku spasenja.

Usto, sve je više onih koji su evanđelje zaboravili i napustili, premda im je ono naviješteno, ne prepoznaju se više u Crkvi; a i mnoge sredine, također u tradicionalno kršćanskim društvima, odupiru se otvaranju riječi vjere. U tijeku je kulturna promjena,

kojoj doprinose također globalizacija, misaoni pokreti i vladajući relativizam, promjena koja vodi k mentalitetu i načinu života koji ne uzimaju u obzir evanđeosku poruku, kao da Bog ne postoji i koji veličaju težnju blagostanju, lakoj zaradi, karijeri i uspjehu kao svrsi života, također nauštrb moralnih vrijednosti.

Suodgovornost svih

Opće poslanje uključuje svakoga, sve i uvijek. Evanđelje nije isključivo dobro onoga koji ga je primio, već je dar koji se mora dijeliti, lijepa vijest koju treba pronositi. I taj dar-obaveza je povjerena ne samo nekima, već svim krštenima koji su „rod izabrani... sveti puk, narod stečeni da naviještate silna djela Onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu“ (1 Pt 2, 9).

Ono uključuje također sve vrste djelovanja. Pozornost i surađivanje u evangelizacijskom djelu Crkve u svijetu ne mogu se ograničiti na neke trenutke ili posebne prigode, niti ih se jednako tako smije smatrati jednom od mnogih pastoralnih aktivnosti: misionarska dimenzija Crkve je bitni vidik i zato ga treba uvijek imati na umu. Važno je da bilo pojedini krštenici bilo crkvene zajednice pokazuju zanimanje za to poslanje ne samo povremeno i neredovito, već stalno, kao oblik kršćanskog života. Sam Svjetski misijski dan nije izdvojeni trenutak u godini, već je dragocjena prigoda kako bi se zaustavili u razmišljanju odgovaramo li i kako na misijski poziv; to je bitan odgovor za život Crkve.

Globalna evangelizacija

Evanđelizacija je složeni proces i obuhvaća različite sastavnice. Misijska je animacija, od svih njih, uvijek osobitu pozornost davala solidarnosti. To je također jedan od ciljeva Svjetskog misijskog dana, koji, posredstvom Papinskih misijskih djela, potiče na pomoć za ostvarivanje evangelizacijskih zadaća na misijskim područjima. Riječ je o podupiranju

institucija koje su nužne za utvrđivanje i jačanje Crkve preko kateheta, sjemeništa, svećenika; kao i davanju vlastitog doprinosa poboljšanju uvjeta života osoba u zemljama u kojima vlada najveće siromaštvo, neishranjenost navlastito djece, bolesti, pomanjkanje zdravstvenih službi i službi za obrazovanje. I to spada u poslanje Crkve. Naviještajući evanđelje, ona uzima k srcu ljudski život u punom smislu. Neprihvatljivo je, govorio je sluga Božji Pavao VI., da se u evangelizaciji izostave teme koje se tiču promicanja čovjeka, pravednosti, slobode od svakog oblika tlačenja, naravno u poštivanju autonomije političke sfere. Ne zanimati se za vremenite probleme ljudskog roda značilo bi „zaboraviti lekciju iz evanđelja o ljubavi prema bližnjemu koji pati i koji je u potrebi“ (Evangeliu nuntiandi 31. 34); to ne bi bilo u skladu s ponašanjem Isusa, koji je „obilazio [...] sve gradove i sela učeći po njihovim sinagogama, propovijedajući Evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć“ (Mt 9, 35).

Tako, suodgovornim sudjelovanjem u poslanju Crkve, vjernik postaje graditelj zajedništva, mira i solidarnosti koje nam je Krist dao te surađuje u ostvarivanju Božjeg nauma spasenja prema ljudskom rodu. Izazove s kojima se ona suočava pozivaju kršćane da kroče zajedno s drugima, a misija ja sastavni dio toga hoda sa svima. U njoj nosimo, premda u glinenim posudama, naš kršćanski poziv, neprocjenjivo blago evanđelja, živo svjedočanstvo Isusa umrla i uskrsla, kojeg se susreće u Crkvi i u kojeg se vjeruje u Crkvi.

Neka Svjetski misijski dan oživi svima želju i radost da „idemo“ ususret čovječanstvu noseći svima Krista. U njegovo vam ime od srca udjeljujem apostolski blagoslov, napose onima koji se najviše trude i trpe za evanđelje.

Iz Vatikana, 6. siječnja 2011., svetkovina Bogojavljenja

Benedikt XVI.

„Turizam i približavanje kultura“

Na poticaj Svjetske turističke Organizacije (STO) 27. rujna slavi se Svjetski dan turizma. Tu je inicijativu Sveta Stolica prigrlila već od prve proslave toga Dana 1980. godine.

Ovogodišnja tema «Turizam i približavanje kultura» želi istaknuti važnost putovanja u susretu među različitim svjetskim kulturama, osobito u ovim vremenima u kojima više od devet stotina milijuna ljudi putuje svijetom, što olakšavaju suvremena sredstva komunikacije i smanjeni troškovi.

Na taj način, turizam se predstavlja kao «djelatnost koja ruši barijere koje razdvajaju kulture i promiče snošljivost, poštivanje i uzajamno razumijevanje. U našem, često podijeljenom, svijetu te vrijednosti predstavljaju temelje mirnije budućnosti» (1).

Polazeći od šireg poimanja kulture koje, uz povijest odnosno umjetničku i etnografsku baštinu, obuhvaća također načine života, odnose, vjerovanja i vrijednosti, ne samo da ustanovljujemo postojanje kulturne različitosti, već, u skladu s crkvenim učiteljstvom, vrednujemo tu različitost kao pozitivnu činjenicu. Stoga «treba učiniti sve da ljudi ne samo prihvaćaju postojanje kulture drugoga», kao što to kaže Benedikt XVI., «već da se žele time obogatiti» (2), prihvaćajući naime ono što je u njoj dobro, istinito i lijepo.

Da bi se postigao taj cilj, turizam nam nudi sve svoje mogućnosti. U Svjetskom etičkom kodeksu za turizam u vezi s tim se kaže da «ako se provodi u djelo s nužnom otvorenosću duha, (turizam) predstavlja nezamjenjivi činilac osobnog samoodgoja, uzajamne snošljivosti i približavanja legitimnim razlikama među narodima i kulturama, kao i njihovim različitostima» (3). To, po svojoj naravi, može potpomoći kako susret tako i dijalog, jer nas dovodi u

doticaj s drugim mjestima, tradicijama, načinima života, svjetonazorima i poimanjima povijesti. Za sve navedeno, turizam je zasigurno povlaštena prigoda.

Međutim, osnovni je preduvjet za vođenje dijaloga znati slušati, htjeti biti poučeni od drugoga, htjeti otkriti poruku koja se skriva u svakom spomeniku, u svakoj kulturnoj manifestaciji, na jednom temelju poštivanja, bez predrasuda i isključivosti, izbjegavajući površna ili djelomična tumačenja. Zato je veoma važno i «znati prihvaćati» i «znati putovati». To podrazumijeva da turističke aktivnosti trebaju biti organizirane uz uvažavanje osebnosti, zakona i običaja zemalja prihvata, zbog čega turisti, prije polaska na putovanje, moraju prikupiti informacije o karakteristikama mjesta koje namjeravaju posjetiti. Jednako tako, zajednice koje primaju turiste i zaposleni u turizmu moraju poznavati oblike života i očekivanja turista koji ih posjećuju (4).

Polazeći od činjenice da svaka kultura sadrži u samoj sebi ograničenja, susret s različitim kulturama omogućuje obogaćenje vlastite stvarnosti. Upravo to je imao pred očima blaženi Ivan Pavao II. kada je govorio da «'različitost' koju neki smatraju tako opasnom, može postati, zahvaljujući smjernom dijalogu, izvor dubljeg shvaćanja tajne ljudskog života» (5).

Cilj pastorala turizma bit će sigurno taj da odgaja i obrazuje kršćanske vjernike da susret kultura, do kojeg može doći na putovanjima, nije izgubljena prilika, već služi kao osobno obogaćivanje, koje pomaže upoznati drugoga i upoznati same sebe.

U tome dijalogu, koji je plod približavanja kultura, Crkva ima mnogo za ponuditi. «I na kulturnom polju», ističe Benedikt XVI., «kršćanstvo ima svima za ponuditi najsnažniju snagu obnove i uzdizanja: to je ljubav Boga koja postaje

ljudska ljubav» (6). Shvaćena u gore navedenom širem smislu, kulturna baština koja izvire iz vjere, iz susreta kulture i evanđelja, koji je plod dubokog vjerskog života kršćanske zajednice, doista je neizmijerna. Sigurno da ta umjetnička djela i rad na povijesnom sjećanju imaju golemi potencijal evangelizacije, jer se uključuju u *via pulchritudinis*, put ljepote, koji je «povlašteni i očaravajući put koji omogućuje približiti se Božjem misteriju» (7).

Prvi cilj našega pastora turizma mora biti taj da pokažemo pravo značenje kulturne ostavštine, nastale u toplom okrilju vjere i za slavu Božju. U vezi s tim, još uvijek odjekuju riječi blaženog Ivana Pavla II. pastoralnim djelateljima u turizmu: «Vi surađujete na oblikovanju pogleda koji je buđenje duše za stvarnosti duha, pomažući posjetiteljima da se vinu do samih vrela vjere iz koje su potekla ova zdanja i čineći vidljivom Crkvu sazdanu od živog kamena koja oblikuju kršćanske zajednice» (8). Zato je važno da tu baštinu predstavljamo u njezinoj autentičnosti, pokazujući je u njezinoj pravoj vjerskoj naravi, uključujući je u liturgijski kontekst u kojem je nastala i za koji je nastala.

Budući da smo svjesni da Crkva «postoji zato da naviješta evanđelje» (9), moramo se stalno pitati: kako primati osobe u svetim mjestima, naime na takav način da im pomognemo bolje upoznati i ljubiti Gospodina? Kako olakšati susret između Boga i svih ljudi koji ondje dolaze? U prvom redu treba istaknuti važnost prikladnog prihvaćanja «koje vodi računa o osobitosti svake skupine i svake osobe, očekivanjima duša i njihovih autentičnih duhovnih potreba» (10), a što se očituje u raznim sastavnicama: od najjednostavnijih pojedinosti do osobne raspoloživosti za slušanje, kroz duhovno vodstvo tijekom njihova boravka.

U vezi s tim, a sa ciljem da se unaprijedi međukulturni dijalog i stavi našu kulturnu baštinu u službu evangelizacije, dolikuje primijeniti niz konkretnih

pastoralnih inicijativa. One se moraju uklopiti u širi program tumačenja koji, zajedno s informiranjem povijesno-kulturnog tipa, pokazuje na jasan i dostupan način izvorno i duboko značenje tih kulturnih manifestacija, služeći se u tu svrhu suvremenim i privlačnim sredstvima i korisno upotrebljavajući osobne i tehnološke resurse koji nam stoje na raspolaganju.

Među konkretnim prijedlozima je izrada turističkih itinerara koji nude posjet najvažnijim mjestima vjersko-kulturne baštine biskupija. Zajedno s tim, mora se poticati da ova budu duže otvorena te raspolagati prikladnom strukturom za prihvaćanje gostiju. U tome pogledu je važan duhovni i kulturni odgoj turističkih vodiča, a može se i proučiti mogućnost stvaranja udruga katoličkih vodiča. Važno je također izraditi «mjesne tiskovine u obliku turističkih brošura, web stranica i specijaliziranih revija o baštini, s pedagoškim ciljem da se iznesu na vidjelo duša, nadahnuće i poruka djela i sa znanstvenom analizom upravljenom k dubljem shvaćanju djela» (11).

Ne smijemo se pomiriti s tim da shvaćamo turistički posjet kao jednostavnu pred-evangelizaciju, već se moramo njome okoristiti kao platformom za ostvarivanje jasnog i izričitog naviještanja Isusa Krista.

Koristim ovu prigodu da službeno najavim proslavu VII. Svjetskog kongresa za pastoral turizma, koji će se, ako se Bogu tako svidi, održati u Cancunu u Meksiku u tjednu od 23. do 27. travnja 2012. Taj događaj, što ga priređuje naše Papinsko vijeće, u suradnji s Meksičkom biskupskom konferencijom i prelaturom Cancún-Chetumal, bit će zacijelo važna prigoda za nastavak i produbljivanje konkretnih prijedloga koje pastoral turizma zahtijeva u sadašnjem dobu.

+ *Antonio Maria Veglio, Predsjednik*

+ *Joseph Kalathiparambil, Tajnik*

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Izjava Komisije HBK Iustitia et pax o netrpeljivosti prema katolicima u Republici Hrvatskoj

Komisija izražava zabrinutost zbog sve kućestalijeg i otvorenijeg iskazivanja netrpeljivosti i nasilja prema katolicima u Hrvatskoj. Netrpeljivost prema katolicima i njihovim vjerskim uvjerenjima baštinjena je iz vremena komunističkog totalitarizma i nikada nije u potpunosti nestala, a u posljednje se vrijeme intenzivirala, posebice neposredno prije i nakon posjeta Svetog Oca Republici Hrvatskoj i hrvatskim katolicima. Sa žaljenjem konstatiramo da državna tijela nisu adekvatno, po službenoj dužnosti, reagirala na otvorene izričaje netrpeljivosti prema katolicima na onaj isti način kako su reagirali kada se radilo o pravima drugih ugroženih zajednica i pojedinaca. Držimo da treba prekinuti s praksom prozivanja i omalovažavanja katolika zbog njihove vjerske pripadnosti, njihova načina života, njihovih vjerskih uvjerenja i učenja, koja se bez ikakvih argumenta proglašavaju nazadnima. Stoga pozivamo državne institucije da ne budu pristrane i da budno paze na dostojanstvo i pravo katolika na življenje svoje vjere i izricanje svojih

vjerskih uvjerenja što im jamče hrvatski zakoni.

Katolici u Hrvatskoj se ne boje nikakve argumentirane javne rasprave ili kritike, ali nikako ne mogu prihvatiti da se prešutno prihvaća njihovo omalovažavanje bez reagiranja nadležnih institucija.

Komisija poziva sve Hrvate i Hrvatice da hrabro u javnosti iznose svoje stavove o raznim temama, da ih znaju argumentirati i dobro uobličiti. Javna rasprava i izmjena argumenata s katoličkog stajališta apsolutno isključuje narušavanje dostojanstva čovjeka, napose svako nasilje koje nedvosmisleno osuđujemo.

U ovoj Izjavi namjerno nismo koristili izričaj „govor mržnje“ jer ovu sintagmu držimo besadržajnim jezičnim neologizmom kojim određene skupine opravdavaju vlastite napade na one s kojima ne dijele isto mišljenje.

U Zagrebu, 27. lipnja 2011.

Mons. Dr. Vlado Košić
Predsjednik Iustitia et pax

Priopćenje za javnost sa sjednice Komisije HBK Iustitia et pax

U Zagrebu je 27. lipnja 2011. godine, u prostorijama Tajništva Hrvatske biskupske konferencije, pod predsjedanjem predsjednika Komisije HBK Iustitia et pax, sisačkog biskupa mons. dr. sc. Vlade Košića održana redovita sjednica Komisije. Članovi komisije osvrnuli su se na reakcije na Izjavu o Međunarodnom sudu za ratne zločine u Haagu koju je Komisija objavila prije presude hrvatskim generalima. S odmakom od ovog događaja zaključeno je da je izjava bila primjerena i važna kako za konkretnu pomoć nepravdom i nevino

osuđenim tako za razumijevanje hrvatske povijesti i prilika u svjetlu kršćanskog osjećaja istine, pravde i pomirenja.

Osvrćući se na prijedlog Komisije državnim vlastima o potrebi popisa žrtava Drugog svjetskog rata i poraća, sa žaljenjem je konstatirano da ovo pitanje nije bilo vezano uz popis stanovništva kako je Komisija predlagala. Komisija drži da državne institucije moraju pružiti punu pozornost ovoj problematici, osobito zbog dostojanstva žrtava totalitarnog

komunističkog režima koje nisu sustavno, a ni pojedinačno popisane.

U svjetlu završetka pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom, koji Komisija pozdravlja, zaključeno je da će Komisija u daljnjem radu posebnu pažnju posvetiti odgovornosti društvenih i političkih elita za budućnost Hrvatske u pravnom, političkom, gospodarskom i

kulturnom smislu, jer bez zaštite i promocije hrvatskih nacionalnih interesa Hrvatska ne može biti punopravna i ravnopravna članica Europske unije.

U Zagrebu, 27. lipnja 2011.

*dr. sc. Gordan Črpić
tajnik Komisije*

Priopćenje s Izvanrednog plenarnog zasjedanja HBK

(Zagreb, 12. srpnja 2011.)

Izvanredno plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, pod predsjedanjem mons. Marina Srakića, đakovačko-osječkog nadbiskupa i predsjednika HBK-a, održano je 12. srpnja u zgradi Hrvatske biskupske konferencije, Ksaverska cesta 12, u Zagrebu. Na zasjedanju je prisustvovao i apostolski nuncij u RH mons. Mario Roberto Cassari.

Osvrt i analiza Apostolskog pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj 4. i 5. lipnja bila je glavna tema zasjedanja. Papin pohod bio je veliki događaj za našu Crkvu i narod koji je imao velikoga odjeka kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu istaknuo je u pozdravnom govoru mons. Srakić te je pročitao pismo zahvale što ga je Papa uputio predsjedniku HBK. U njemu Papa izražava duboku zahvalnost na srdačnom dočeku kao i na zauzetosti oko pripreme posjeta uz pozorno i pobožno sudjelovanje velikoga mnoštva. Papa ističe da nosi u srcu jake dojmove koje su pobudili susreti s različitim slojevima hrvatskoga naroda podsjećajući na susrete s mladima na Trgu bana Josipa Jelačića, obiteljima na Hipodromu te na molitvu Večernje s biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, sjemeništarcima, novacima i novakinjama u zagrebačkoj prvostolnici.

U svojem osvrtu na Papin pohod

biskupi su posebno istaknuli veličanstveni skup na glavnom zagrebačkog trgu s kojega je snažno odjeknuo govor tišine hrvatske katoličke mladeži koja je molitvom, pjesmom i šutnjom posvjedočila svoju vjeru i oduševila mnoge. Biskupi su pohvalili bogat i sadržajan predprogram na Hipodromu te naglasili važnost poruka koje je Papa uputio u svojoj propovijedi hrvatskim katoličkim obiteljima. Istaknut je i značaj susreta u Hrvatskom narodnom kazalištu gdje je na osobit način došla do izražaja Papina otvorenost za dijalog sa svim strukturama društva.

Biskupi su zahvalili svima koji su na bilo koji način sudjelovali u organizaciji Papinog pohoda kako u Crkvi tako i na državnoj razini. Mnogi su pojedinci i skupine uložili sebe, ne žaleći truda i vremena, kako bi se Hrvatska na najbolji način pripremila za susret sa Svetim Ocem. Među mnogim zaslužnima istaknuta je iznimna požrtvornost te ljudski i profesionalni doprinos policijskih službenika i medicinskog osoblja. Biskupi potiču vjernike i sve ljude dobre volje da čitaju i produbljuju poruke Svetoga Oca izrečene u Hrvatskoj kako bi one zaživjele i donijele ploda u našem narodu.

U nastavku zasjedanja biskupi su informirani o dovršetku izgradnje Crkve

hrvatskih mučenika na Udbini koja će biti posećena 10. rujna. Od iduće godine Dan hrvatskih mučenika slavit će se, kako je ranije odlučeno, u zadnju subotu u kolovozu. Biskupi su upoznati sa statusom kauze sluge Božjega svećenika

Miroslava Bulešića koga su komunisti ubili 24. kolovoza 1947. godine u župnoj kući u Lanišću.

Tajništvo HBK

Izjava Komisije „Iustitia et pax“ Hrvatske biskupske konferencije Neprihvatljivost predloženih izmjena Zakona o trgovini

U više navrata crkvene su institucije upozoravale da je potrebno uložiti napor da se uredi odnosi u sektoru trgovine, te da se radnice i radnici u trgovini zaštite od pretjeranog iscrpljivanja i od samovolje pojedinih beskrupuloznih poslodavaca, i napose od nemilosrdnosti krupnog kapitala kojemu nije u interesu ni poštivanje dostojanstva hrvatskih radnica i radnika, ni zaštita hrvatskih nacionalnih interesa. U tom smjeru učinjeni su neki pomaci, kojima je nažalost bila namijenjena sudbina „korak naprijed - dva natrag“. Tako se mogu protumačiti i najnovije izmjene Zakona o trgovini usvojene na sjednici Vlade Republike Hrvatske 21. srpnja 2011. godine. Prema tom aktu može se zaključiti da Država odustaje od uređenja toga područja gospodarskoga i društvenoga života. Za takav potez nisu razvidni nikakvi valjani razlozi. Stoga iznosimo razloge zbog kojih se mora preispitati ta iznenadna odluka.

1. Očuvanje dostojanstva radnica i radnika, socijalnih i radničkih prava.

Sva zakonska rješenja u društvu, a tako i cjelokupna praksa uređenja društva, moraju smjerati *općem dobru*, kako pojedinaca tako i cjelokupnoga društva. U tom je smislu iznimno važno očuvati i promicati dostojanstvo radnica i radnika, posebice onih s nižim obrazovanjem. Naše je društvo prepuno senzacionalnih događanja, spektakularnih uhićenja, sudskih procesa, besplodnih moraliziranja. U toj buci katkad je teško čuti glas „malih ljudi“, konkretnih radnika i radnica koji

svakodnevno rade, ne prave skandale, ne pripadaju nikakvoj egzotičnoj skupini. Stoga ponovno dižemo glas za njih. Želimo biti glas onih koji glasa nemaju i želimo našu javnost, uključujući društvene i političke elite, učiniti osjetljivijima za zaštitu najranjivijih slojeva naše populacije. To su na poseban način radnice i radnici u trgovinama. Pred kršenjem njihovih prava javnost često zatvara oči. To, naravno, ne znači da nismo svjesni da i druge kategorije ljudi, posebice radnika u raznim gospodarskim granama, nisu u teškom stanju, ali držimo da je ova kategorija ljudi posebno ugrožena, a preko nje ugroženo je i cijelo društvo.

2. Kultura i tradicija.

Prije svega, valja podsjetiti da ideja kako se niži društveni slojevi trebaju zaštititi od pretjeranog iskorištavanja nije nova. Ona se rađa u židovskom narodu prije nekih 3000 godina, kad se rađa ideja *šabata*, dana posvećenog Jahvi. Toga dana ne smije se raditi. S kršćanstvom ta ideja ulazi u zapadni civilizacijski krug i postaje kulturno dobro Zapada. Kao takva, nedjelja se u Europi dovodi u pitanje tijekom 19. i u početku 20. stoljeća zbog industrijske i političkih revolucija, zapravo najviše zbog liberalne i komunističke ideologije. No, ubrzo se uvidjelo da premoreni radnici ne mogu dobro raditi i da je i ekonomski mnogo isplativije radnicima dati dostatan odmor. Nedjelja je ponovno došla *na udar* potkraj 20. stoljeća s razvojem globalizacijskih procesa. Prvi su na udar došli, kao i obično, upravo najranjiviji

slojevi: niže obrazovani i žene koji čine većinu u sektoru trgovine.

3. Zaštita hrvatskog društva.

Odluka Države da odustane od uređenja jednog područja društvenog života može imati dugoročno teške posljedice po ukupni društveni život. Ta odluka nikako nije vrijednosno neutralna. Ona pogoduje razvoju niske razine kulture *shopping mallova* koja znači veliku redukciju i eroziju autohtone hrvatske kulture. Na taj način širi se potrošački mentalitet, stvaraju se pretpostavke za zapadanje građana u *dužničko ropstvo*, a što je najvažnije, otvara se mogućnost da hrvatski građani i u drugim područjima života budu jeftini radnici bez dostatnog odmora. Krupni kapital osvaja prvo *najslabije utvrde*, a to su u našem slučaju trgovine, jer u njima rade pretežno žene s najmanje realne moći u društvu i s najlakšom mogućnošću zamjene ako se pojedinačno ili organizirano usprotive izrabljivačkoj politici poslodavaca i zakonodavaca. Trgovine su tako samo *lakmus papir* za daljnje širenje deregulacije u zaštiti rada i radnika u Hrvatskoj što već uzrokuje, a i još će više uzrokovati, mnoge negativne posljedice. Braneći slobodu nedjelje za radnice i radnike u trgovini ne branimo samo jedan poseban ceh ili sektor, već kulturu hrvatskog radništva i cjelokupnoga hrvatskog društva. Zato i upozoravamo da država mora preuzeti odgovornost za uređenje bitnih područja javnoga života, a trgovina svakako pripada jednom od njih.

4. Zaštita državnih interesa.

Uz prvotnu nakanu zauzimanja za zaštitu dostojanstva radnica i radnika valja također obratiti pozornost i na zaštitu legitimnih državnih interesa. U trgovini radnici rade mjesečno i do 50 sati prekovremeno i neplaćeno. Inspeksijski nadzori koji se provode formalni su i ne sprječavaju nepravilnosti, a nije razvidno kako bi se to promijenilo. Radnici i radnice rade prosječno dva tjedna bez prekida, a

katkad i po mjesec dana bez ijednoga dana odmora. To je stvarnost i pravo stanje pred kojim se zatvara oči. Takve radnice i radnici ne mogu u tom ritmu raditi cijeli životni vijek. To znači da je realno očekivati da će se dobar dio njih razboljeti, a njihova će liječenja pasti na teret države, odnosno poreznih obveznika. Time se stvara novi kontingent trajno nezaposlenih i nezaposljivih ljudi.

5. Udar na obitelj.

Uz sve spomenuto treba uzeti u obzir još jednu bitnu činjenicu. Riječ je o pretežno ženskoj populaciji fertilne dobi, a Hrvatska je u depopulaciji. Deregulirani ritam rada značajnog dijela fertilnog kontingenta ženâ svakako nije mjera koja ide u prilog podizanju nataliteta, nego upravo suprotno. Vezano uz obitelj i nemogućnost, posebno majki da budu u obitelji barem nedjeljom, povećava se vjerojatnost širenja delikventnog ponašanja mladih i povećanja maloljetničkog nasilja. U takvim okolnostima ulaganje sredstava u projekte suzbijanja maloljetničke delikvencije licemjerno je i posve promašeno.

6. Turizam i trgovina.

U argumentiranju razložnosti takvih zakonskih rješenja često se navodi da je Hrvatska „turistička zemlja“ pa je potrebno da trgovine budu otvorene. To je višestruko krivi argument. Naime, postoje i druge turističke zemlje, koje od turizma prihoduju mnogo više od Hrvatske i imaju jasnu regulaciju rada trgovina. S druge strane, upravo bi kanaliziranje potrošnje u ugostiteljstvo koje je poglavito, još uvijek, u rukama hrvatskih građana, povećalo prihode hrvatskih građana od turizma, ali i prihode države od poreza.

7. Europska pravna praksa.

Ovdje valja podsjetiti na odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske o

tome pitanju. Odluke Ustavnog suda moraju se poštivati, no valja upozoriti da je ta odluka iznimka u europskim razmjerima. Primjerice, njemački je Ustavni sud donio odluku o istoj problematici, u isto vrijeme kad i hrvatski, dijametralno suprotnu odluci hrvatskog Ustavnog suda. A praksa koju je naš sud doveo u pitanje uobičajena je praksa u Austriji, Francuskoj, Velikoj Britaniji. Takva odluka pogoduje krupnome kapitalu i u neravnopravan položaj dovodi radnike. Svakako, sada kada se približavamo ulasku u Europsku uniju, valjalo bi premisliti odluku koja ide na štetu hrvatskih radnika i protivna je europskoj pravnoj praksi, pa ma koja je instanca donijela.

8. Značaj sindikata.

Sindikati imaju nezamjenjivu ulogu u zaštiti radnika i radnica u suvremenom društvu. To posebno dolazi do izražaja u turbulentnim razdobljima kakva su promjene društvenog, političkog sustava, ili ulazak u neke nove asocijacije kakav

predstoji Hrvatskoj. U sadašnjem trenutku hrvatskim su radnicima potrebni snažni sindikati koji će znati zaštititi hrvatskog radnika od presizanja krupnog kapitala u turbulentnim tranzicijskim promjenama, kao što se to upravo događa u sektoru trgovine, a sutra već vjerojatno u mnogim ostalim sektorima gospodarskoga života. Stoga pozivamo sindikate da se još snažnije i razboritije zauzmu za hrvatske radnice i radnike, sada imajući u vidu novi kontekst Europske unije u kojemu će se Hrvatska ubrzo naći.

Nadamo se da će Vlada Republike Hrvatske i oporba u Hrvatskoj uočiti važnost ovoga pitanja i konačno ga urediti u skladu s našom kulturom, tradicijom i, posebice, djelotvornom zaštitom hrvatskih radnica i radnika.

U Zagrebu, 1. kolovoza 2011.

*Mons. Vlado Košić,
predsjednik Komisije „Iustitia et pax“ HBK*

Izjava Stalnoga vijeća Hrvatske biskupske konferencije

Budući da se u hrvatskoj javnosti putem raznih društvenih medija ovih dana višekratno moglo čuti i čitati o sporu između Porečke i pulske biskupije i benediktinske opatije Praglia u Italiji glede imovinsko-pravih odnosa, vezanih uz crkveno zemljište na području župe Dajla u spomenutoj biskupiji, smatramo potrebnim obratiti se ponajprije vjernicima, a zatim i cijeloj hrvatskoj javnosti kako bi se pridonijelo istinitomu uvidu u stvarno stanje i kako bi se otklonio neprimjeren, obmanjujući i za cijelo naše društvo štetan pristup.

Ovo prilično zamršeno pitanje treba promatrati prije svega kao unutarcrkveno pitanje, ne zanemarujući ni ostale vidike. Ono je proizašlo iz postupanja fašističkoga, a zatim komunističkoga režima koji su

proganjali njima nepodobne ljude dokidajući temeljna ljudska prava, oduzimajući imovinu, kako pojedincima, tako i institucijama, među kojima su se našli i benediktinci u Dajli.

Naime, ne ulazeći u odluke hrvatskih pravosudnih tijela i razloge tih odluka, ostaje činjenica da je godine 1999. benediktinska imovina pripala župi Dajla u Porečkoj i pulskoj biskupiji. Ubrzo nakon toga, Biskupija i benediktinci opatije Praglia, kao dvije crkvene pravne osobe, znajući dobro što se sve događalo s oduzimanjem i vraćanjem imovine, nastoje na temelju kanonskih propisa pronaći najbolji način da ono što je vraćeno bude pravedno podijeljeno. Ne želeći ni na koji način dovoditi u pitanje Osimske i Rimske sporazume, crkveni su subjekti

međusobno isključivo željeli doći do pravednosti, pri čemu je razumljivo nastojanje i jedne i druge strane da zagovara vlastite interese.

Nakon što su u rješavanju spora svoj doprinos dale Kongregacija za biskupe te Kongregacija za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života, između Porečke i pulske biskupije te benediktinske opatije Praglia došlo je do dogovora da se imovina podijeli na pola. Taj su dogovor zainteresirane strane potpisale u Rimu 17. svibnja 2006. godine. Budući da zainteresirane strane nisu mogle realizirati dogovorenu podjelu, Sveti je Otac 2008. godine imenovao kardinalsku komisiju koja je imala za cilj provesti već raniji dogovor između Porečke i pulske biskupije te benediktinske opatije Praglia. Kardinalska komisija je u studenom 2010. godine rezultate svog rada predala Svetom Ocu, na temelju kojih je on donio svoju odluku.

Nije potrebno ovdje iznositi sve moguće razloge koji su vodili biskupa porečkoga i pulskoga mons. Ivana Milovana da ne potpiše zaključni

dokument kojim se završavaju višegodišnji pregovori. No, nužno je reći da je Sveti Otac imenovao svoga povjerenika kao potpisnika toga dokumenta da bi se mogle provesti unutarcrkvene odluke kojima se nipošto nije kanilo štetiti Porečkoj i pulskoj biskupiji. Upravo suprotno, bez takvih dogovora ostali bi nejasni odnosi među institucijama unutar iste Crkve, što ne bi pridonosilo rastu u evanđeoskome duhu.

Mi biskupi i dalje ćemo - poštujući različitost stavova i mišljenja u raspravama - gajiti i razvijati crkveno zajedništvo. Ostajemo čvrsti u jedinstvu biskupske službe, osobito u poštivanju odluka i u ljubavi prema Svetomu Ocu, Svetoj Stolici te prema raznim crkvenim institucijama, zalažući se za pravednost i otklanjajući sve ono što bi moglo narušiti mir među vjernicima, narodima i državama. Kako se to pokazalo puno puta u prošlosti, samo vođeni istinom i pravednošću možemo svjedočiti i svoju ljubav prema hrvatskoj domovini.

U Zagrebu, 3. kolovoza 2011.

Stalno vijeće HBK-a

Za Crkvu koja živi Otajstvo *Poruka na početku školske i katehetske godine 2011./2012.*

„Postavit ću svetište svoje među njih“. Kršćanska vjera poznaje Otajstvo koje prethodi svakom ljudskom i crkvenom djelovanju. Štoviše, ono je nositelj čitavoga crkvenog djelovanja i života, kao i svakoga ljudskog napora i rada. Važno je, čini se, o dvadesetoj godini djelovanja Crkve po vjeronauku u školi, ali i novih oblika pastoralno-katehetskoga rada, na poseban način iznova podsjetiti na to otajstvo. Misleći to otajstvo, ono najdublje naše kršćanske vjere i Crkve, sjećamo se izazova biblijske starozavjetne poruke, dane već proroku Ezekielu: Bog ne samo da se želi nastaniti u svom narodu, nego naviješta da

za sva vremena, duboko u srcu svoga izabranoga naroda, želi izgraditi svoje *svetište* (usp. Ez 37, 26-28).

Današnja Crkva, osim što je pozvana *biti domom Božjim*, daleko je više izabrana *biti graditeljicom svetišta Božjega*. I upravo je to *Božje svetište* središnje otajstvo kršćanske vjere. Bog, koji se utjelovio u svome Sinu Isusu Kristu, nastanio se u svijetu i posvetio čovječanstvo. Crkva, skromna i sveta čuvarica tog otajstva postoji ponajprije radi proslave i života toga otajstva, otajstva istine Evanđelja, darovane i današnjem čovjeku.

Naviještanje u službi Božjega svetišta. Otajstvo Boga među ljudima Crkva slavi i živi na različite načine. Uz katehetska nastojanja vlastita župnoj zajednici, posljednjih dvadeset godina Crkva u Hrvatskoj svjedoči to otajstvo i vjeronaukom u školi te vjerskim odgojem u predškolskim ustanovama. Sudjelujući u radu odgojno-obrazovnih institucija u posljednja dva desetljeća, ona izbliza nastoji upoznati i pratiti pedagoška i druga nastojanja koja vode dobru učenika, ali i društva u cjelini. Nerijetko je Crkva i svjedokom doista teške i odgovorne zadaće koju si škola stavlja pred sebe: odgajati i svestrano pripremati učenika i mladoga čovjeka za život u društvu kakvo zapravo još ne postoji. Takav doista izvorni rad, djelovanje bez postojećega uzora, popločen je stalnim promjenama, obnovama te traženjem jasnoće cilja. Taj konačni cilj pedagoških nastojanja škole - koji se sastoji u potpunom i cjelovitom ostvarenju čovjeka - često je uvjetovan novovjekovnim ekonomskim vizijama čovjeka i svijeta što ih stvaraju gospodarski interesi. Premda vizija i ciljevi ovozemnoga društva nisu uvijek identični kršćanskoj slici svijeta i čovjeka, ipak vjeronauk u školi, duboko naslonjen na središnje otajstvo vjere Crkve, nastoji ponuditi one sadržaje koje kršćanska vjera nosi u sebi. Oni su u potpunosti ostvareni u Isusu Kristu i zato ih Crkva može ponuditi i nudi ih našem društvu kao uzor kakvim ono može postati.

U službi Kristove vizije društva i čovjeka. Utemeljen na ugovorima, mudrim oblicima stalnoga dijaloga Crkve i države, vjeronauk u školi je u posljednjih dvadeset godina postao neizostavni dio kanona školskih predmeta i organiziran je u okvirima međusobnoga poštovanja i odgovornosti. Tako, bilo da je riječ o vjeroučiteljima i njihovoj izobrazbi, o sadržajima vjeronauka u školi ili njegove redovitosti unutar života škole, bilo da je riječ o nadzoru vjeronauka kao predmeta ili onih koji ga ostvaruju, uvijek je riječ o trajnom poštovanju vlastitih uloga svih koji sudjeluju u tom,

možda i najvećem navjestiteljskom projektu Crkve posljednjih desetljeća. Iako se često čini da vjeronauk u školi mnogi ne promišljaju kao institucionalnu stvarnost društva, ipak se s pravom može ustvrditi da onaj tko dobro razumije vjeronauk u školi shvaća da zapravo nema proturječnosti između želje Crkve i očekivanja društva. Štoviše, vjeronauk u školi tumači sadržaje vjere i društvu nudi uzor - Kristovu viziju budućnosti - zahvaljujući i ustavnim pretpostavkama koje Katoličkoj Crkvi, ali i svim ostalim vjerskim zajednicama, daju mogućnost vlastitog doprinosa u izgradnji čovjeka i suvremenoga svijeta.

U perspektivi svetosti. Upravo zbog toga nam se čini da je vrijeme da se u vjeronauku u školi obnovi onaj duh naviještanja Crkve, koji je utemeljen na najdubljem otajstvu kršćanske vjere: na *Božjem svetištu među nama*. Taj duh naviještanja Crkve znak je njezina puta k svetosti, koju je još papa Ivan Pavao II. proglasio jedinom istinitom perspektivom nove evangelizacije i čitavoga pastoralnog puta Crkve: „Prije svega, bez oklijevanja kažem da je perspektiva u koju treba smjestiti čitav pastoralni hod *svetost*“ (*Ulaskom u treće tisućljeće*, br. 30). Pitanje naših hrvatskih biskupa: „U kojoj mjeri naš školski vjeronauk odgaja mlade za prihvaćanje Isusova životnoga programa, koji označujemo riječju svetost?“ predstavlja trajni izazov svih promišljanja o vjeronauku u školi (HBK, *Na svetost pozvani*, br. 24). Naime, postati svetim i živjeti iz sakramenta krsta zapravo je jedno! Izgradnji toga jedinstva smjera i vjeronauk u školi. Spoznaje o kršćanskoj vjeri, stečene u vjeronauku, mogu biti izvanredan pristup vjeri, no tek osobna ispovijest kršćanske vjere, koja slijedi nakon spoznaje vjeronaučnih sadržaja, vodi do osobnih životnih opredjeljenja i stavova. To pak nije ništa drugo doli oživotvorenje svetosti.

U ozračju vjere kršćanske zajednice. Osobna kršćanska opredjeljenja te stavovi svoj pravi dom i ostvarenje pronalaze

poglavitito u iskustvu žive i duboke vjere konkretne kršćanske zajednice. Ona, izabranica Božja, sveta i ljubljena (usp. *Kol* 3,12) pozvana je biti mjestom ostvarenja duhovnoga bogoslužja (usp. *Rim* 12,1) i vjerodostojnom svjedokinjom stvarnosti Riječi Božje, koja dolazi do ljudi po susretu sa svjedocima koji je čine nazočnom i živom. Upravo nova pokoljenja imaju na osobit način potrebu „da budu uvedena u Riječ Božju posredstvom susreta i autentičnog svjedočanstva odrasle osobe, posredstvom pozitivnog utjecaja prijatelja i velikog društva crkvene zajednice» (usp. Benedikt XVI., *Verbum Domini*, br. 97).

Biti i izgrađivati Božje svetište. Dragi vjeroučitelji i katehete, draga braćo svećenici i redovnici, dragi vjeroučenici i dragi roditelji, biti Božje svetište je naš poziv. Izgrađivati ga - naše je poslanje.

Vas dragi učenici pozivamo da otkrivате istine vjere koje su vam ponuđene u

naviještanju Crkve i u liturgijskom životu vaših župnih zajednica. Zdušno ih prigrlite kao vlastiti put prema susretu s Isusom Kristom koji jedini nudi puninu života.

Dragi vjeroučitelji i katehete, draga braćo svećenici i sestre redovnice, okus te punine bio je odlučujući za Vašu odluku na vjeroučiteljsku službu, na svećeništvo i na redovništvo. Ohrabrujemo Vas da se osvježite na Izvoru punine života kako biste iznova zasinuli kao Božje svetište i dom njegove slave. Sjetite se da se Bog pri izgradnji svoga svetišta u nadolazećim generacijama ljudi služi i vašim nastojanjima. Neka tijekom nove školske i katehetske godine trajno nailazi na Vašu raspoloživost.

Đakovo, 28. kolovoza 2011.

✠ *Đuro Hranić*
predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju

Poruka naših biskupa prigodom Dana hrvatskih mučenika i posvete Crkve hrvatskih mučenika na Udbini, u subotu 10. rujna 2011.

Draga braćo svećenici i vjernici u domovini i inozemstvu!

Konačno je došao dan kada ćemo posvetiti Crkvu hrvatskih mučenika. Radovi su započeli 2003. godine, prigodom 510. obljetnice velike hrvatske tragedije koja je bila na Krbavskom polju 9. rujna 1493. Temeljni kamen postavljen je dvije godine poslije.

S radošću smo tijekom proteklog vremena uočavali da današnji naraštaj Hrvata vjernika rado preuzima na sebe obvezu da i projektom Crkve hrvatskih mučenika izrazi svoju zahvalnost svim žrtvama iz naše prošlosti. Time je i novim naraštajima poslana poruka da je život za braću - sve do žrtve života - najbolji залог budućnosti svakog naroda.

Hodočasnici će ove godine pred crkvom moći vidjeti kip koji predstavlja Ivana Pavla II. kako prelazi prag trećeg tisućljeća s uzdignutim križem u ruci, kao znakom

koji nam svojim porukama o smislu i vrijednosti žrtve osvjetljuje put u bolju budućnost. Gradnja Crkve je i započeta u ozračju poziva toga pape svim narodima, na pragu novog tisućljeća i stoljeća, da ne prepuste zaboravu svoje mučenike.

S osjećajem radosti možemo sada javiti da će do dana posvete, 10. rujna, biti dovršeni svi radovi koji su potrebni da se Crkva može posvetiti. Nakon toga preostaje daljnje unutarnje uređenje kao i uređenje okoliša, napose uređenje trase križnog puta od Krbavskog polja, simbola naših stradanja, do Crkve hrvatskih mučenika.

Pri kraju izgradnje je i memorijalni park pokraj crkve sa zidom u koji ćemo ugraditi spomen-kamenje s brojnih mjesta naših stradanja.

Crkva hrvatskih mučenika, kako je poznato, građena je darovima pojedinaca i skupina iz domovine i inozemstva. U tu svrhu pozivali smo vas dosada da se svaka

župa i svaki pojedinac svojim doprinosima uključi u izgradnju crkve. Posebno smo vas pozivali da se na prvu nedjelju u rujnu u svim crkvama prikupljaju milostinja i darovi s tom nakanom. Zahvaljujući tim darovima, mogli smo redovito podmirivati sve građevinske radove.

I ove godine, draga braćo svećenici i dragi vjernici u domovini i inozemstvu, pozivamo da se na misama **u nedjelju 4. rujna** daje **milostinja i priberu darovi za uređenje crkve Hrvatskih mučenika na Udbini**. To će biti vidljivi znak naše vjerničke zahvalnosti prema onima koji su nas svojim žrtvama zadužili. Crkvu već sada posjećuju mnogi hodočasnici, pa vjerujemo da će je oni nakon posvete svojim priložima moći uzdržavati i uređivati. To znači da je ovo zadnja kolekta koju raspisujemo za Crkvu hrvatskih mučenika. Milostinja neka se šalje na (nad)biskupski ekonomat, a darovi na donju adresu ili račun.

Sve kojima je to moguće pozivamo ove godine da hodočaste na Udbinu **10. rujna** na dan posvete crkve i na ovogodišnju proslavu Dana hrvatskih mučenika.

Svečana sveta misa bit će u 11 sati. Crkvu će posvetiti zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. (Napominjemo da je prošle godine blagoslov Crkve obavio vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić.)

Tko dospije, moći će se priključiti **u 9 sati križnom putu** koji će krenuti od crkve sv. Marka na Krbavskom polju i ići prema crkvi Hrvatskih mučenika na Udbini.

Vaši biskupi

Opširnije informacije o projektu mogu se dobiti i na:

www.hr-mucenici.hbk.hr

www.gospic.hbk.hr

Brojevi računa kod Gospičko-senjske biskupije (Senjskih žrtava 36, 53000 Gospić) kod Hrvatske poštanske banke:

Kunski: br. 2390001-1100333894 (za Crkvu hrvatskih mučenika)

Devizni: 7030-01505912 (Swift:HPBZHR2X) (za Crkvu hrvatskih mučenika)

NAŠA BISKUPIJA

Broj: 1068/2011

Poreč, 9. rujna 2011.

Prilozi za misna slavlja

Svim svećenicima na području Porečke i pulske biskupije!

Braćo svećenici i redovnici!

Jedan od načina uzdržavanja svećenika bio je pradavni običaj da pobožni vjernici naručuju od svećenika da - uz određeni prilog (stipendij) - na njihovu nakanu odsluže sv. misu. Kao što je svima poznato - ili bi trebalo biti poznato - nevezane misne nakane davane su nepastoralnim i siromašnim svećenicima. Godinama je naša Biskupija imala i vezanih i nevezanih, odnosno slobodnih misnih intencija, ne samo dovoljnih za naše potrebe, nego i za pomoć drugim biskupijama. Međutim, broj nevezanih misnih nakana naglo je opao iz više razloga; ili zbog materijalne oskudice vjernika ili zbog toga što vjernici (nepoučeni) sve češće isključivo naručuju tzv. vezane mise, ili zbog toga što upravitelji naših svetišta ili većih župa primljene intencije ne šalju u Nadbiskupiju, nego samovoljno nekontrolirano neposredno dijele svećenicima. Takvi postupci dovode u opasnost i obvezu pravednosti prema darovateljima priloga i slabe u kršćanskom puku osjećaj i svijest za obrazloženje i svrhu priloga za slavljenje misa prema posebnim nakanama.

Broj nevezanih misnih intencija napose se smanjio zbog samovoljnog i nekontroliranog uvođenja običaja služenja tzv. »kolektivnih« ili »kumulativnih« misa. Često na svoju ruku uveden običaj doveo je do toga da u Ekonomatu imamo sve manje misnih nakana za »binacije« i »trinacije«, napose za svećenike kojima je slavljenje svetih misa još uvijek nužno sredstvo njihova životnog uzdržavanje, kao i za svećenike na siromašnim i manjim župama. Osim toga, priložima od »binacija« i »trinacija« u našoj se Biskupiji uzdržava i »Svećenički dom«.

Kongregacija za kler u svom Dekretu izdanom 22. veljače 1991. godine između ostaloga propisuje: »Pastiri u čijim se biskupijama događaju takvi slučajevi, neka vode računa da taj običaj, koji sačinjava *iznimku s obzirom na pravnu odredbu*, ukoliko bi se prekomjerno proširio - i na osnovi krivih ideja o značenju priloga za svete mise - *treba se smatrati zloporabom* i mogao bi postupno prouzročiti kod vjernika odviknu da daju dar za slavljenje svetih misa prema pojedinačnim nakanama, ugasivši častan i spasonosan običaj za pojedine duše i za čitavu Crkvu« (Čl. 2 §3).

U vezi s time određujem sljedeće:

1. *»Kolektivne mise« se obustavljaju.* - Od 1. listopada 2011. godine obustavljam i zabranjujem primanje tzv. »kolektivnih« misa u svim crkvama (biskupijskim i redovničkim) na području naše Nadbiskupije. Koje su do sada primljene, neka se odsluže.

2. *Nevezane mise neka se šalju u Ekonomat Biskupije.* - Neka upravitelji svetišta i župnici župa u kojima vjernici u većem broju naručuju nevezane svete mise šalju u Ekonomat Biskupije, a ne daju direktno svećenicima.

3. *Ponuđene mise primati - vjernike poučavati.* - Neka svećenici *primaju* sve ponuđene intencije i *pouče* vjernike da nevezanim misama potpomažu uzdržavanje i drugih svećenika, kao i crkvenih ustanova za uzdržavanje (umirovljenih) svećenika.

Očekujući razumijevanje svećenika i vjernika, zazivam na sve Božji blagoslov!
Gospodin bio s vama!

+ *Ivan, biskup v.r.*

Godišnjica mučeničke smrti Sl. B. vlč. Miroslava Bulešića

Broj: 1057/2011

Poreč, 4. kolovoza 2011.

Prema već ustaljenoj praksi, i ove će godine, uz godišnjicu smrti Sl. B. vlč. Miroslava B., okupljanje svećenika i vjernika te prigodno godišnje liturgijsko spomenslavlje biti u **srijedu 24. kolovoza u 18 sati** u župnoj crkvi u Svetvinčentu. Pozivam svu subraću da potaknu vjernike iz svojih župa na dolazak i sudjelovanje kod slavlja u Svetvinčentu.

+ *Ivan, biskup v.r.*

Svećenički dan u Mutvoranu

Broj: 1058/2011

Poreč, 4. kolovoza 2011.

Pozivam sve naše svećenike i bogoslove na ovogodišnji Svećenički dan koji će se održati u **četvrtak 18. kolovoza u Mutvoranu** kod Krnice.

Program Dana: u 9,30 sati okupljanje; u 10 s. razgledavanje gradića i crkve; u 10,30 s. molitva Trećeg časa u crkvi, zatim predavanje mr. Ivica Šole iz Osijeka «O medijima»; u 13 s. objed u hotelu u Dugoj uvali.

Dolazak u Mutvoran moguć je od strane Krnice ili od Marčane.

+ *Ivan, biskup v.r.*

Katehetski dan 2011.

Katehetski ured – br.

Poreč, 13. kolovoza 2011.

Svim vjeroučiteljima, svećenicima, župnim katehetama, odgojiteljicama u vjeri u predškolskim ustanovama te studentima teologije Porečke i pulske biskupije

Poštovani,

Obavještavamo Vas da će se Katehetski dan naše Biskupije održati u **četvrtak 1. rujna 2011. kod crkve Svete Lucije (Stari Pazin).**

Predavanje će održati prof. dr. Milan Šimunić iz Rijeke na temu *Iskustva školskog vjeronauka i župne kateheze nakon dvadeset godina prakse.*

Program susreta: 9,30 Molitveni početak

10 Pozdrav mjesnog župnika predstojnika Ureda i biskupa

Predavanje i diskusija

11,30 Odmor

12 Aktualnosti iz Katehetskog ureda

Podjela mandata novim vjeroučiteljima
13 Objed u *Motelu Lovac* u Pazinu.
Radujući se našem skorom susretu, srdačno Vas pozdravljamo

*Predstojnik Katehetskog ureda
Mons. Vilim Grbac*

Godišnje hodočašće Porečke i pulske biskupije na Trsat

Broj: 1059/2011

Poreč, 4. kolovoza 2011.

Obavještavam subraću svećenike da će naše ovogodišnje biskupijsko hodočašće na Trsat biti **u subotu 3. rujna**. Pobrinito se na vrijeme za prijevoz vjernika autobusima. Organizirajmo se, po potrebi, zajedno sa susjednim župnicima. Na dan hodočašća dođimo što ranije u Svetište da bi vjernici imali što više vremena za molitvu u crkvi ili na Križnom putu te osobito za pristupanje sv. ispovijedi... Koncelebrirana sv. misa bit će u Perivoju Gospe Trsatske u 11 sati.

Ovih ćemo dana dobiti prigodne plakate za hodočašće.

Sudjelujmo u što većem broju, i svećenici i vjernici laici, u ovom našem najvećem godišnjem hodočašću.

+ Ivan, biskup v.r.

Početak nove školske i vjeronaučne godine

Broj: 1060/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

S mjesecom rujnom započinje nova školska i vjeronaučna godina. Od neprocjenjive je važnosti da župnik, koji je predvodnik cjelokupnog pastorala u župi, organizira, koordinira i prati sav katehetski rad u župi: školski vjeronauk, župnu katehezu, sva okupljanja mladih i starijih.

Preporučujem stoga da se početak nove šk. god. obilježi prigodnom sv. misom u **jednu rujansku nedjelju**: neka te nedjelje na temu vjeronauka bude homilija, molitva vjernika, pjevanje, (mladi) čitači, recitacije, posebne molitve... - Pobrinito se da se uz ovaj početak šk. god. što više djece i mladih također ispovijedi i pričesti.

Ovo je također prigoda da se istakne važnost **župne kateheze** te da se ta kateheza u svakoj župi – na način koji je moguć – organizira. Uključimo u rad s djecom i mladima također osposobljene vjernike laike koji su prošli školu/tečaj za animatore.

Potičem svećenike, osobito mlade, da s **nekoliko sati vjeronauka** budu prisutni u školi.

+ Ivan, biskup v.r.

Crkva hrvatskih mučenika na Udbini

Broj: 1061/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

Nakon višegodišnjih radova na izgradnji i opremanju Crkve hrvatskih mučenika na Udbini, u čijim su troškovima izgradnje tijekom više godina sudjelovale i naše župe, ove će godine – u **subotu 10. rujna – konačno biti Posveta** (lani blagoslovljene) crkve na Udbini. Slavlje posvete početak će u 11 sati a predvodit će ga kard. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački.

Pozivam subraću svećenika da još ove godine – u nedjelju 4. ili 11. rujna prikupljaju misnu milostinju za crkvu na Udbini te istu milostinju što skorije dostave Ordinarijatu.

+ Ivan, biskup v.r.

Teološko-pastoralni tjedan na Rijeci – 26. rujna 2011.

Broj: 1062/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

«PASTORAL BRAKA I OBITELJI U SVJETLU POHODA PAPE BENEDIKTA XVI. HRVATSKOJ»

Ovogodišnji TPT održat će se u ponedjeljak 26. rujna 2011. u Velikoj dvorani u novoj zgradi Teologije (nekadašnji Filozofski fakultet, 2. kat), Omladinska 14, Rijeka.

Program

- 8.45 Otvorenje i pozdravi
9.15 Doc. dr. sc. Božidar Mrakovčić:
Kristova ljubav kao paradigma obiteljskog života
9.35 Mr. sc. Ivan Stošić:
Crkva kao obitelj i obitelj kao Crkva u malom
9.55 Dr. med. Petar Krešimir Hodžić:
Obitelj pred izazovima sekularizacije
10.15 Rasprava
10.30 Odmor
11.00 Mons. Valter Župan:
Strukture obiteljskog pastoralala
11.20 Dr. sc. Veronika Reljac:
Novi modeli obiteljskog pastoralala
11.40 Rasprava
12.15 Sv. Misa
13.00 Domjenak (objed)
14.30 Dr. sc. Nikola Vranješ:
Obitelj – put obnove Crkve
14.50 Prof. dr. sc. Josip Grbac:

Otvore-nost obitelji životu – problem ili svjedočanstvo

- 15.10 Doc. dr. sc. Alojzije Čondić:
Evangelizacijsko poslanje obitelji u društvu
15.30 Rasprava
15.45 Odmor
16.15 Dr. sc. Natalija Bogović:
Molitva u obitelji
16.35 Mr. sc. Tomislav Rogić:
Iskustvo jednog župnika
16.55 Završna rasprava
17.30 Zaključak programa

Uvod u temu TPT-a

Prvi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji održan je 5. lipnja 2011. u prigodi pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj pod geslom «Zajedno u Kristu». Papa je svoje poruke iskoristio, kako je sam rekao, da «ovaj važan događaj bude prigoda za ponovno isticanje vrijednosti obiteljskog života.» Stoga je opravdano razmotriti pastoral braka i obitelji u svjetlu tog njegova pohoda jer nakon Drugog vatikanskog koncila naša domovinska

Crkva cijeni taj pastoral i trudi se oko njegova usavršavanja.

Sveukupan pastoral obitelji kao osobit kategorijalni pastoral danas treba voditi računa o promjenama u strukturi društvenoga života i uspostavi novih odnosa u svim komponentama života, a napose u obitelji. U tim «izazovima sekularizacije u braku i u obitelji» nestale su mnoge vrednote, neke su na putu da iščeznu, a nastale su neke nove. Spomenuti međuodnos promjena u strukturi društvenog i kulturnog života s jedne strane i pastorala obitelji s druge strane Crkva dobro uočava i pretače u zahtjev «evangelizacijskog poslanja obitelji u društvu».

Valja napomenuti da je papa Benedikt XVI. na zagrebačkom hipodromu upravo riječ obiteljima i naveo tvrdnju pokojnoga pape Ivana Pavla II.: «Prava obitelj, utemeljena na braku, sama je po sebi dobra vijest za svijet... U naše vrijeme sve su brojnije obitelji koje aktivno sudjeluju u evangelizaciji. U Crkvi je dozreo trenutak obitelji, a to je također trenutak misionarske obitelji.» (Angelus, 2001.).

Papa Benedikt XVI. zaključio je svoj govor riječima: «Dragi hrvatski kršćani, osjećajte se pozvanima naviještati evanđelje cijelim svojim bićem!» I to novo shvaćanje uloge obitelji valja pretočiti u «nove modele pastorala obitelji». To su sigurno: sudjelovanje obitelji u katehezi i permanentnom obrazovanju, u kršćanskom

Caritasu, u liturgijskom životu Crkve, u brizi za duhovna zvanja, u pastoralu mladih, u društvenom životu, u obrazovanju, u sredstvima društvenog priopćivanja. Obiteljski život valja smatrati temeljnom zadaćom i modelom pastorala obitelji. Suvremeni pastoral braka i obitelji valja uskladiti s tim shvaćanjem. Tek tada se može očekivati da će «obitelji naviještati evanđelje cijelim svojim bićem». Očekuje se da tom iskoraku pomogne i ovaj Teološko-pastoralni tjedan.

Upute za sudionike TPT-a:

1. TPT je pri Teologiji u Rijeci ograničen samo na jedan dan, i to samo za svećenike i redovnike. Potom se nastavlja po biskupijama i na skupovima permanentnog obrazovanja svećenika. Voditelji i moderatori generalni su vikari te predstavnici Teologije i Bogoslovnog sjemeništa.
2. Tema TPT-a sastavni je dio pastoralnog plana i programa svih četiriju biskupija.
3. Euharistijsko slavlje bit će u vanjskoj kapeli Bogoslovnog sjemeništa, a domjenak u sjemenišnoj blagovaonici.
4. Mole se sudionici da aktivno sudjeluju cijeli dan, s obzirom na to da program TPT-a čini jednu zaokruženu cjelinu.
5. U vrijeme odmora mogu se nabaviti izdanja Teologije u Rijeci i njezinih nastavnika.
6. Za euharistijsko slavlje ponijeti sa sobom albu i stolu.

Obavještavam svećenike da će se ovogodišnji Teološko-pastoralni tjedan, koji se organizira za svećenike i redovnike četiriju biskupija Riječke metropolije, održati na **Teologiji u Rijeci u ponedjeljak 26. rujna 2011.**

Pozivam subraću da u što većem broju sudjeluju u programu TPTa, osobito zbog aktualnosti i važnosti obiteljske tematike koja će se na TPTu obrađivati. Neka iz svakog dekanata bude svećenika na Tečaju (prošlih godina redovitošću su se odlikovali tek svećenici Labinskog dekanata).

Svi koji kane poći na TPT neka se prethodno prijave na našem Ordinarijatu, kako bismo mogli organizatorima javiti broj sudionika radi objeda/domjenka i koncelebracije (ponijeti albu i bijelu stolu).

+ Ivan, biskup v.r.

Obiteljska škola Riječke metropolije

Broj: 1063/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

I ove će se godine održati Obiteljska škola Riječke metropolije, dakle i za obitelji s područja naše biskupije Porečke i pulske. Ovaj put će Škola biti održana u **Malinskoj (otok Krk), u Hotelu Malin, 21.-23. listopada 2011.** na temu «Obitelj – preslika trojedinog Boga». Sve pojedinosti o predavanjima, radionicama, kotizaciji... otisnute su na letku što ćemo ga dostaviti župnicima.

Zainteresirane obitelji prijavljuju se u naš Obiteljski ured preko svojih župnika. Predviđeno je da po trećinu troškova snose obitelji, župne i biskupija.

+ *Ivan, biskup v.r.*

Priprava odraslih na primanje sakramenata (katekumenat)

Broj: 1064/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

I ove godine podsjećam svećenike da u većim župama/ondje gdje ima odraslih koji žele pristupiti sakramentima inicijacije, **organiziraju takav tečaj** pripreme prema odredbama Direktorija za primanje sakramenata. Nakon već ranije obavljenih prijava i dogovora s kandidatima, neka Tečaj započne radom **početkom mjeseca listopada**. Tečaj je posebno zgodno **organizirati na planu dekanata**.

Upozoravam subraću da je potrebno već na početku Tečaja svratiti pažnju sudionika, da je primanje bilo kojeg sakramenta uvjetovano **potrebom istovremenog (!) uređenja crkvenog braka**, za sve one koji žive u bilo kakvoj bračnoj/izvanbračnoj zajednici. (Neka se svi župnici ovoga strogo pridržavaju!)

Važan je i teoretski dio Tečaja, no važno je također i postupno **upućivanje u molitvu i u sudjelovanje na nedjeljnoj sv. misi**. Pri koncu Tečaja pomoći sudionicima da bi se što više uključili u župne aktivnosti – karitas, pjevanje, uređivanje crkve, služba čitača... i tako ostali aktivni članovi župe.

+ *Ivan, biskup v.r.*

Listopad – mjesec svete krunice

Broj: 1065/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

Zajedno s blagdanom **Majke Božje od sv. Krunice (7. listopada)** čitav je ovaj mjesec na osobit način obilježen, kako Misijama, tako i molitvom krunice.

Pozivajmo svoje župljane, mlađe i starije, na molitvu krunice, organizirajmo na što ljepši i zanimljiv/prihvatljiv način zajedničko moljenje, potičimo na molitvu krunice obitelji, bolesnike... Krunica je tradicionalna, jednostavna, pučka ali i meditativna i evanđeoska molitva («S Marijom promatrati Isusovo lice», Ivan Pavao II.). Potrebno je samo na lijep način znati uvesti vjernike u pravi način te molitve.

+ *Ivan, biskup v.r.*

Misijska nedjelja – 23. listopada

Broj: 1066/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

Čitav je mjesec listopad svake godine posebno obilježen Misijskom nedjeljom, godišnjim danom koji nas podsjeća na **misijsku dimenziju kršćanske vjere** i poslanja Kristove Crkve, odnosno svih nas – biskupa, svećenika, redovnika, vjernika laika.

U pastoralnom radu po našim župama neka *misije* budu tema doista prisutna ovog mjeseca u svim našim **homilijama, katehezama, molitvama**. Uz Misijsku nedjelju moguće je poticati na mnogo dobrih inicijativa, i zasigurno ćemo dobrih materijala dobiti iz Misijske centrale. Za homiliju poslužimo se Papinom porukom.

U nedjelju prije Misijske, upozorimo župljane da će sva milostinja i drugi darovi, prikupljeni prigodom Misijske nedjelje, biti namijenjeni misionarima. – Sve priloge bez odgađanja dostavimo Ordinarijatu.

+ Ivan, biskup v.r.

Prijaviti Ordinarijatu nove studente teologije – laike

Broj: 1067/2011

Poreč, 23. kolovoza 2011.

Potičem župnike da – ukoliko daju preporuku nekome iz svoje župe za studij teologije na Rijeci ili u Zagrebu – **obavijeste o tome također ovaj Ordinarijat** (i Katehetski ured). Iskustvo nas uči da je od velike važnosti već od početka pratiti studente teologije, koji će (najvjerojatnije) uskoro biti naši sutrašnji bliski suradnici.

Potrebno je također da župnik, prije nego nekome daje preporuku za studij teologije, i sam dobro procijeni, ima li dotični kvalitete (duhovne, intelektualne...) za budućeg vjeroučitelja.

+ Ivan, biskup v.r.

IZ KRONIKE BISKUPOVIH NASTUPA

Naš biskup je:

Lipanj 2011.

- 2.VI. na Velom Vrh u Puli predvodio blagdansku sv. misu i uručio biskupijsko priznanje g. Ivanu Kresini
- 3.-5.VI. u Zagrebu sudjelovao na programima boravka Svetog Oca Benedikta XVI.
- 7.VI. u Taru posjetio bolesnog svećenika I. Stefanutija
- 8.VI. kod Sv. Franje u Puli predvodio večernju misu prigodom Biblijskog bdjenja
- 9.VI. na Teologiji u Rijeci bio na misi zahvalnici i profesorskoj sjednici prigodom završetka akademske godine
- 10.VI. u Sošićima vodio obrede sprovoda pok. Viktora Sošića
- 11.VI. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Štinjanu i u Sv. Petru u Šumi u Sjemeništu u Puli posjetio bolesnog svećenika Ljubu Bilića
- 12.VI. podijelio sv. krizmu u Sv. Pavlu (Pula), u Katedrali (Pula) i u Gračišću
- 13.VI. navečer predvodio blagdansko misno slavlje kod Svetog Antuna u Puli
- 14.VI. primio u Biskupiji u Poreču premijerku gđu J. Kosor i tri ministra na odmorištu «Mirna» kod Vižinade blagoslovio novootvorenu dionicu ceste
- 15.VI. u Grožnjanu predvodio misu o blagdanu sv. Vida i završetka župnih misija
- 16.VI. u akvatoriju Pule/Brijuna organizirao izlet s (nad)biskupima I. Devčićem, Ž. Puljićem, V. Županom, M. Bogovićem
- 17.VI. u Funtani blagoslovio novu šetnicu Bijela uvala – Perila, posjetio - radi obnove - župne kuće u Svetvinčentu i Krnici, u Gračišću prisustvovao svečanoj sjednici prigodom Dana Općine
- 18.VI. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Brtonigli i u Barbanu
- 19.VI. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Medulinu i u Sv. Nedelji Labinskoj
- 20.VI. u Poreču primio odbornike iz Semića (Dolenja Vas) radi obnove crkve u S.
- 22.VI. u Lanišću služio sv. misu u organizaciji braniteljske udruge «Zavjet» u Paladnjakima (Žminj) susreo se s vjeroučiteljima metropolije (na izletu) u Novigradu podijelio sakramente inicijacije skupini odraslih
- 23.VI. – Tijelovo, podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Materadi navečer predvodio sv. misu i tijelovsku procesiju u katedrali u Puli
- 24.VI. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Kaldiru
- 25.VI. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Žbandaju i u Baderni
- 26.VI. podijelio sv. potvrdu u župi Gospe od Mora u Puli i u Karojbi
- 28.VI. u Puli sudjelovao na Konferenciji za tisak o human. koncertu D. Zečića u Areni u Pazinu bio na sjednici Odbora za pripravu Dobriline godine 2012.
- 29.VI. služio prije podne blagd misu u Sv. Petru u Šumi a navečer kod Sv. Pavla u Puli
- 30.VI. u Krnici podijelio sakramente inicijacije nekolicini odraslih

Srpanj 2011.

- 1.VII. uz Dan posvećenja svećenika vodio susret svećenika u Škropetima (47 svećenika, razmatranje i klanjanje vodio M. Gerić, objed u Rogovićima),
- 2.VII. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Bujama i u Filipani navečer bio na humanitarnom koncertu Dražena Zečića u Areni u Puli
- 3.VII. podijelio sv. potvrdu u Draguču, na Vrh u Račicama

- 4.VII. u Poreču, zajedno s članovima Ekon. komisije, susreo se s predstavnicima župe i općine Kanfanar radi nabavke novih orgulja
- 4.-7.VII. bio sa svećenicima na duhovnim vježbama na Krasnu
- 8.VII. u Šajinima/Barban vodio sprovodne obrede tetke Tereze Kolić
- 9.VII. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Kaštelu i u Juršićima (između dviju krizmi:) na Lindaru vodio sprovodnu misu za vlč. I. Stefanutija
- 10.VII. podijelio sv. potvrdu u Sv. Mariji na Krasu i u Svetvinčentu
- 11.VII. u Samostanu u Pazinu pozdravio svećenike na početku tečaja duhovnih vježbi
- 12.VII. sudjelovao na izvanrednom zasjedanju Hrv. bisk. konferencije u Zagrebu
- 13.VII. bio u posjetu Domu za odrasle u Brkaču
- 14.VII. bio u posjetu bolesnom preč. P. Pahoviću u Domu oo. trećoredaca u Zagrebu
- 16.VI. u Biskupiji primio ministra kulture g. Jasena Mesića podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Cerovlju
- 17.VII. predvodio misno slavlje «Marinijine» u Boljunskom Polju podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Motovunskim Novakima
- 18.VII. u zgradi Episkopija u Poreču zajedno sa županom I. Jakovčićem potpisao suglasnost o projektu «Kulturna baština Istarske Crkve»
- 21.VII. bio s našim bogoslovima na ljetovanju u Lovrečici
- 22.VII. u Biskupiji u Poreču primio načelnika Oprtlja g. A. Krta
- 23.VII. u Pazu podijelio sv. potvrdu krizmanicima župe Gologorica
- 24.VII. podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Čepiću i u Kršanu
- 25.VII. zajedno s preč. M. Milohanićem u Trstu posjetio n/biskupa G. Crepaldija vodio misu i procesiju o blagdanu sv. Jakova u Opatiji
- 27.VII. u Kolegiju u Pazinu imao sjednicu sa Zborom konzultora
- 30.VIII. u Novigradu bio na sastanku s vlč. gg.M. Korenom, M. Milohanićem i L. Pranjićem radi gradnje crkvice sv. Vinka
- 31.VII. služio nedjeljne mise kod «Sv. Marije trih kunfini», u Juršićima i Svetvinčentu navečer bio na Teniskom turniru u Umagu

Kolovoz 2011.

- 1.VIII. u Zagrebu bio u posjetu premijerki gđi J. Kosor i predsjedniku I. Josipoviću
- 2.VIII. u Samostanu u Pazinu predvodio misno slavlje hodočašća «Rim»
- 3.VIII. bio na sastanku sa Stalnim vijećem HBK u Zagrebu
- 4.VIII. u Kolegiju u Pazinu vodio sastanak svećenika o slučaju «Dajla» navečer u Poreču primio mons. Devčića i mons. Simčića
- 5.VIII. u Čepiću/Šterni predvodio blagdansko slavlje Majke Božje Snježne popodne podijelio sv. potvrdu krizmanicima u Kašćergi
- 7.VIII. služio nedjeljne sv. mise u Smoljancima, Juršićima i Svetvinčentu
- 8.VIII. posjetio Marčanu (uređen prostor ispred crkve) i Loboriku (obnovljen krov, zidovi i kompletno prizemlje župne kuće)
- 10.VIII. blagoslovio obnovljenu kapelicu sv. Barbare u Ferencima/Vižinadi i služio blagdansku sv. misu u obnovljenoj crkvi sv. Lovre/Ferenci
- 11.VIII. u Pazinskom kolegiju prisustvovao Ispovijesti vjere i Prisezi vjernosti nekolicine svećenika koji preuzimaju službu župnika u novim župama
- 14.VIII. služio nedjeljnu misu i blagoslovio obnovljenu župnu kuću u Loboriki u Semićima (Dol. Vas) služio misu uz blagdan sv. Lovre u obnovljenoj crkvi
- 15.VIII. predvodio misu svetkovine Velike Gospe u bazilici u Poreču navečer predvodio blagdansku misu i procesiju u Šišanu

- 16.VIII. podijelio sakrament sv. potvrde krizmanicima u Rakotulama
- 17.VIII. u Vodnjanu bio na sastanku posvećenom vodnjanskim relikvijama
- 18.VIII. bio na Svećeničkom danu u Mutvoranu (predavač mr. I. Šola iz Osijeka)
- 20.VIII. kod Gospe od Mora u Puli služio misu za poginule sa «Viribus unitis» te bio na polaganju ploče na morsko dno u pulskoj luci
- 21.VIII. u Voćinu bio na završnom slavlju Godine Gospe Voćinske
- 24.VIII. u Svetvinčentu predvodio misu spomena na Slugu Božjega M. Bulešića
- 25.VIII. kod Sv. Pavla u Puli podijelio sakramente inicijacije nekolicini odraslih
- 26.VIII. u Vodnjanu bio na sjednici posvećenoj izradi sarkofaga za sv. tijela
- 27.-28.VIII. u Mariji Bistrici u subotu i nedjelju predvodio hodočasničke sv. mise
- 29.VIII. u Biskupiji primio predstavnike župe i općine Sv. Petar u Šumi radi uređenja trga ispred crkve

PRILOG

Homilija mons. Ivana Milovana, biskupa porečkog i pulskog Prigodom godišnjeg hodočašća Porečke i Pulske biskupije na Trsat

Draga braćo i sestre, Porečko-pulska biskupija, naša Crkva istarska, našla je danas na Trsatu svoje utočište, baš kao što ga je prije više od sedamsto godina ovdje našla i *Nazaretska kućica*. Iako su prošla stoljeća otkako pamte da je dom Svete Obitelji, taj anđeoski utemeljitelj ovoga svetišta, čudesno otišao s ovoga mjesta, osjećamo da se na ovoj gori ipak zadržala sva milina njegova gostoprimstva. Ili bolje rečeno: zadržala se *milost* njegova gostoprimstva – izlivena i po čudotvornoj slici Majke Božje, trsatske *Majke Milosti*, koja se ovdje stoljećima časti.

Kao biskupijska obitelj u naraštaju dvadeset i prvoga stoljeća došli smo se ovdje ogrijati na svetom ognjištu vjere. Svatko od nas dobro zna kojim je putem ovdje došao. Vi koji ste iz raznih krajeva Istre pješice došli do Trsata, išli ste starim stazama, noćili ste na poznatim mjestima, stali ste na Poklonu zagledani u Trsat, Gospinu goru. Danas ste se s pravom ponosno uspjeli na nju. Vi, dragi bolesnici i požrtvovni njihovi pratitelji, stigli ste putovima utjehe kako biste se utekli Onoj koju častimo kao *zdravlje bolesnih*. Vi, župljani istarskih župa, predvođeni svojim svećenicima, slijedili ste putove svojega župnog zajedništva koje po vama i danas živi. Vi, obitelji s djecom, s ljubavlju ste prilagođavali svoje korake, manje i veće, da kao jedan stupite pred Gospu koja će zagovarati uspješan početak školske godine. Vi mladi, nošeni poletom svojih godina, otkrivajte nam da ste došli putovima koji se ulijevaju u cestu bolje budućnosti. Gledajući vas ovdje zajedno okupljene, vidim sliku kojoj je autor nitko drugi do našega nebeskog Oca. Kako ju nazvati? Sama se diči svojim nazivom: *Istarska kućica* joj je ime, koja je poput *nazaretske*, našla danas svoje utočište na Marijinom Trsatu. Osjećamo toplinu božanskog gostoprimstva; smijemo se danas ovdje osjećati kao kod svoje kuće jer znamo: Gdje je Marija, tu je i dom.

Upravo smo se u Evandjelju osvjedočili da je Marija uvijek tamo gdje je kuća, gdje je dom. Mladenci u Kani Galilejskoj toga su dana zasnovali obitelj. I Marija je bila tamo. I Isus. I njegovi učenici. Međutim, čuli smo maločas jedan od najtežih dijelova Svetoga Pisma, koje ako se gleda ljudskim očima, u jednome svome dijelu čak može zvučati neugodno. *Ženo, što ja imam s tobom!* - kazao je Isus svojoj Majci nakon što mu je povjerila da je na svadbi ponestalo vina. Isprva, svatko bi takav razgovor sina i majke na javnom mjestu mogao nazvati incidentom. No, bili bismo površni, nepravedni prema istini kad bismo ostali na toj prosudbi. Zato, gledajmo danas sve očima vjere. Samo se kroz vjeru razotkrivaju sve površnosti, prokazuju laži i spoznaje istina. Uvjeren sam da je bol s kojom je Isus izgovorio tu rečenicu neizmjereno veća od našeg možebitnog ogorčenja nakon što smo je čuli. Isus je upravo u tom trenutku, izgovarajući *Ženo, što ja imam s tobom!* započeo svoje javno djelovanje koje je završilo okrutnim javnim mučenjem i javnim razapinjanjem na križu. Njegovi javni „muka, smrt i uskrsnuće“ doveli su do intimnoga otkupljenja svakog čovjeka, pa tako i do našeg. Taj put, to najbolnije hodočašće u povijesti svijeta, započelo je s odricanjem navezanosti na ovaj svijet, onoga ljudskog dijela u Isusu kao Bogočovjeku. Ne može za dijete biti većeg odricanja nego odvojiti se od najljepše i najčišće žene u povijesti svijeta, njegove ljubljene Majke, Bezgrešne Djevice Marije. Isus je u Kani Galilejskoj sam pokazao: tko me želi slijediti mora se odreći i oca i majke. No majka Marija gledala je na sve očima vjere. Svjesna je bila da je ta najžalosnija rečenica koju jedna majka može čuti zapravo bila javni početak otkupljenja svijeta. Zato ju je u tom trenutku obuzela snaga duše koja *veliča Gospodina*. Baš tada, na toj svadbi, pred ondašnjom javnosti, Marija se iz zemaljske majke preobražava u Majku

Spasiteljvu, Majku Crkve, što će se u punini ostvariti njezinim uznesenjem na Nebo. Na svadbi je pred svima, prihvatila onu odgovornost koju je prije trideset godina u tišini potvrdila anđelu Gabrijelu: „Neka mi bude po riječi tvojoj.“ Ovaj put Majka Crkve govori: *Što god vam rekne, učinite!* Posljedica čuda u Kani Galilejskoj, te čudesne preobrazbe vode u vino, danas živi u svima nama ovdje okupljenima, po Kristovoj žrtvi otkupljenima i preobraženima u poziv da budemo djeca svjetla, sol zemlje i svjetlost svijeta.

No s kime se, braćo i sestre, na toj svadbi možemo najviše poistovjetiti? Među sudionicima događaja u Kani ne smiju se previdjeti važne osobe: sluge. Majka je baš njima poručila: *Što god vam rekne, učinite.* Što bi se dogodilo da su sluge odmahnule rukom na prilično neobičan zahtjev jednoga gosta na svadbi, da nisu ulile vodu u posude, da su odbile odnijeti tekućinu ravnatelju stola? Čudo se, dakle, dogodilo jer su sluge, ti najniže rangirani sudionici svadbe, oni maleni, imali vjere. Svadba je spašena od propasti jer bilo je među najmanjima povjerenja u Isusa! Shvatimo li tu svadbenu gozbu kao život sâm, onda je jasno: život će nam biti spašen, osobno, u obitelji i Crkvi, budemo li imali vjere, budemo li, poput poslužitelja činili *što god nam rekne.* Tragajmo danas za tom vjerom, čeznimo je, žudimo je, živimo je!

O, kako kao vjernici volimo dolaziti na Trsat. Naužimo se svaki put ovdje Marijine blizine koja daje novu snagu. Nitko od nas ne može biti ravnodušan kad god, Njezinim zagovorom osnažen, obnovljene vjere, s vidikovca trsatske tvrđave vidi Istru, naš mili zavičaj. Volimo ju dok smo u njoj, a vjerujem da nas sve obuzme ponos kad ju pogled obuzme iz daleka. Tamo su naše obitelji, naše kuće, naši gradovi i sela sa svojim crkvama, naše livade, oranice i šume, naše more.

Ipak, pokušajmo danas pogledati našu Istru očima vjere, njezinu povijest i sadašnjost, njezinu budućnost. Dovoljno smo hrabri i da se danas uočimo sa svime što ju je pokušavalo naružiti u njezinoj ljepoti, u njezinom ponosu. Tu gotovo da se nazire tužno pravilo. Ne čini li se i vama, dragi vjernici, da svaki put kad je netko želio ostvariti svoje ciljeve na štetu našeg naroda u Istri, najprije pokušao ubiti vjeru u ljudima, zatomiti glas Crkve? Nije li se domoljublje ubijalo zabranama hrvatskoga jezika pa čak i u liturgiji? Nije li zbog čiste vjere i zdravoga narodnog osjećaja ubijen naš brat, sluga Božji svećenik Miroslav Bulešić? Nisu li iz istih razloga pod zastavama različitih ideologija ponore istarske zemlje ispunila tjelesa pravednih muškaraca i žena kojima se do danas ne zna za grob? Nije li Istra sustavno tijekom druge polovice dvadesetog stoljeća napadana upravo u temeljne vrednote, one kršćanske? Nije li se sustavno radilo na rušenju povjerenja naroda u Crkvu, koja ju je sa svojim pastirima, svećenicima i narodom nastojala očuvati?

I budućnost će nekoga također povesti na trsatski vidikovac. Pogleda li taj očima vjere povijest Istre naših dana, ovu koja se sada događa, hoće li vidjeti bitno drukčiju sliku? Koliko je danas suvremenih oblika zatamljavanja vjere kojima su posljedica ravnodušnost među ljudima, razorenost obitelji, tuga, depresija, beznadnost, samoća? Hoće li gledatelj iz budućnosti doista mirno moći reći da u naše vrijeme više nije bilo nikakvih ugrožavanja? Hoće li moći iskreno kazati da je naša Crkva uživala temeljno poštovanje i razumijevanje?

Zadržimo se još na trsatskom vidikovcu, pogledajmo otkud dolaze sve te ugroze. Vjeru nastoje ubiti uvijek oni – pojedinačno ili organizirani – koji vjere nemaju. To znači da su u njima ljubav i nada na umoru, kao i sve vrednote koje iz njih izvire: bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje. Samo oni kojima je pustoš u srcu mogu širiti mrtvilo. No ne odustajemo, kao Crkva vjerujemo i dalje u njihovo obraćenje. Neka Majka Milosti kaže svome Sinu: *Vjere nemaju!* Koje li sreće da se među njima nađe pokoji vjerni poslužitelj, koji će uliti vodu u posude i biti otvoren čudu!

Draga braćo i sestre, kad bismo upali u beznađe ne bismo bili dostojni zvati se kršćanima. Vjernički pogled na Istru, njezinog čovjeka i Crkvu u njoj, ispred sviju zala koja su je zaticala i koja je zatiču otkriva: čitavu našu domovinu Hrvatsku i našu Istru u njoj, našu Crkvu očuvali su ljudi vjere. Zahvaljujući njima možemo zajedno s hrvatskim pjesnikom zavapiti: Osamsto minu ljeta, Što je mlade sa svih strana, Što je lome i drmaju Burni vali i oluje. Slomila se, prignula se: Na pijesku je - al još tu je!

Al još tu je! Svaki put kad se vjeru u našem narodu pokušalo zatomiti ona je rađala nove plodove. Zato sam danas kao pastir radostan jer vidim naraštaje onih koji su, poput sluga u Kani, činili *što god im je rekao*. I nisu prestajali voljeti Crkvu. Vidim s ovoga mjesta da će nas održati oni kojima je ljubav nehinjena, koji prijanjanju uz dobro, ljube se pravim bratoljubljem, poštuju jedni druge, u revnosti su hitri i gorljiva duha, vidim ih kako služe Gospodinu! Bore se protiv zla u nadi radosni, a u nevolji strpljivi. Blagoslivljaju svoje progonitelje! Dokle god je među nama onih koje ne zanosi ono što je visoko a privlači što je ponizno točit će na Njegovu riječ vodu u glinene posude i bit će otvoreni čudesnome zahvatu Božjem!

Draga braćo i sestre, na ovoj misi sudionici smo gozbe Jaganjčeve u *Kani trsatskoj*. Došli smo jer smo Ga gladni, jer žedamo za Njim. Došli smo ga slušati da se ne stidimo, s njime raditi, da ne griješimo. Majka Milosti je s nama, ona nas zagovara, znamo da svome Božanskom Sinu otkriva prošnje s kojima je svatko od nas došao na ovo slavlje. Kad Mu bude govorila: zdravlja nemaju, kruha nemaju, djece nemaju, svećenika nemaju, prijatelja nemaju, mira nemaju... kao pastir Te molim, *Istarska kućice moja*, Crkvo preljubljena: *Što god vam rekne, učinite; Što god nam rekne, učinimo!* I, ma što da se dogodilo, volimo Crkvu!

Zagledani u čudotvornu sliku Majke Božje molimo Te, Majko milosti, svrni one svoje milostive oči na nas te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje! O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo! Amen.

IN MEMORIAM

Umro umirovljeni križevački biskup Slavomir Mikloš (1934 – 2011.)

U Ruskom Krsturu u Vojvodini pokopan je 23. srpnja umirovljeni 28. marčansko-križevački ili 12. križevački biskup Slavomir Mikloš, koji je 21. srpnja umro u novosadskoj bolnici.

Sprovodnu liturgiju i obrede u tamošnjoj grkokatoličkoj katedrali Sv. Nikole vodio je apostolski egzarh za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori biskup Đuro Džudžar, uz sudjelovanje: apostolskog nuncija u Republici Srbiji nadbiskupa Orlanda Antoninija, zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, beogradskog nadbiskupa Stanislava Hočevara, srijemskoga biskupa Đure Gašparovića i subotičkoga Janoša Penzeša, skopskog biskupa i egzarha za grkokatolike u Makedoniji Kire Stojanova, grkokatoličkih ordinarija iz Slovačke, nadbiskupa Jana Babiaka iz Prešova i biskupa Petera Rusnaka iz Bratislave, te 60-tak svećenika istočnoga i zapadnog obreda, redovnica i brojnih vjernika.

Nakon «posljednjeg cjelova» tj. oproštajnog ljubljenja križa uz pokojnikov odar, križevački biskup Nikola Kekić kratko je opisao životni, svećenički i biskupski put biskupa Slavomira Mikloša, posebno istaknuvši njegovu pastirsku skrb za grkokatoličke vjernike ne samo na području nekadašnje Jugoslavije, nego i u Slovačkoj i Ukrajini. Za vrijeme njegova upravljanja Križevačkom eparhijom osnovana je župa u Slavskom Brodu, te pastoralni centar za grkokatolike u Samoboru i u Jastrebarskom, a za svećenike svoje biskupije zaredio je 25 svećenika.

Prigodne govore održali su i kardinal Bozanić u ime Hrvatske biskupske konferencije i Zagrebačke metropolije kojoj pripada Križevačka biskupija; nuncij Antonini, koji je pročitao sućut državnog tajnika Svete Stolice kardinala Tarcisija Bertonea; nadbiskup Babiak, podsjetivši na nekadašnje dolaske pokojnog biskupa u Slovačku, Češku i Ukrajinu u doba komunističke strahovlade, kada nije bio dopušten ustroj crkvene hijerarhije, u kojima je redio svećenike za tamošnje grkokatoličke vjernike; biskup Stojanov, evociravši lik biskupa Mikloša kojemu je bio tajnik u Zagrebu; te ing. Nikola Hribar u ime Djela Marijina u Hrvatskoj (fokolarina) čiji je član i svesrdni podupiratelj biskup Mikloš bio.

Na kraju su svećenici ponijeli biskupov lijes zajedno s još četiri lijesa iz katedralne kripote, u kojima su bili položeni grkokatolički biskupi: Dionizije Njaradi, Gabrijel Bukatko, Joakim Segedi i Joakim Herbut, te ih sve položili u novosagrađenu kriptu u svetištu pored katedrale.

Biskup Mikloš rođen je 16. svibnja 1934. u grkokatoličkoj župi Đurđevo u Bačkoj, u osmeročlanoj obitelji oca Simeona i majke Verone rođene Gnip. Osnovnu školu završio je u Đurđevu, pohađao je klasičnu gimnaziju u Rijeci a završio je u Pazinu, a studij je završio diplomiravši na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika ga je zaredio 7. srpnja 1964. u župnoj crkvi Rođenja Presvete Bogorodice u Đurđevu, u kojoj je bio i kršten, križevački biskup Bukatko. Najprije je bio kapelan u Ruskom Krsturu do 1968. kada preuzima kratko upravljanje župe Vukovaru jer je već 1969. imenovan za duhovnika u grkokatoličkom sjemeništu u Zagrebu. Istodobno je obavljao i dužnost ekonomista i kancelara Križevačke biskupije. Za križevačkog biskupa imenovan je 2. veljače 1983. godine, a biskupsku posvetu primio je 25. ožujka iste godine u Ruskom Krsturu. Biskupsku je službu obavljao sve do umirovljenja g. 2009.